

NOVA PRAVDA

GLASILO NARODNEGA DELAVSTVA

Izhaja vsak četrtek. Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva
cesta 22, telef. št. 46-18. — Uprava: Knafljeva ulica 6,
telef. št. 31-22

Delavska izdaja
„DOMOVINE“

Narodna polletno 22.— in četrletno Din 44.— Račun
Poštne hranilnice — podružnica Ljubljana, št. 17.751.

Čas občnih zborov

Vsaka delovna organizacija mora letno enkrat oddržati svoj redni občni zbor. To predvsem zahtevajo formalni predpisi zakona, zahteva pa to tudi moralna in praktična vrednost vsake organizacije. Občni zbor je najvidnejši zunanji znak življenja organizacije, čas polaganja računov in čas utrditve programa za bodoče delo. Toda zelo napačno bi bilo, ako bi občni zbori naših podružnic imeli samo značaj formalnega zunanjega življenja in bili samo izraz zahteve zakona. Občni zbor mora biti mnogo več. Občni zbor mora pomeniti osvežitev idej, utrditev misli, programa organizacije, on mora služiti utrditvi značaja društvenih članov in mora biti posvečen ideologiji naše organizacije.

Na občnih zborih podajajo funkcionarji naših organizacij običajno svoja poročila. Ta poročila so potrebna, da je članstvo poučeno o delovanju te organizacije, o njeni aktivnosti in o njeni sposobnosti, da posega v delovski strokovni pokret in zna braniti socialne pravice delavstva. Toda to ni najvažnejše. Občni zbor mora služiti tudi jačanju duha vzajemnosti in tovarištva. Občni zbor mora biti neka vsesplošna orožna vaja, katere se udeleži vse članstvo brez razlike in na kateri naj se pokaže notranja vrednost članstva. Letno enkrat je treba temeljito pregledati svoje vrste in iste tudi, če tako koristi organizacije zahtevajo, temeljito očistiti vsega, kar v organizacijo ne spada. Občni zbor je zato največji notranji društveni praznik, da si tovariši stisnejo roke, pogledajo prijateljsko v oči in si prisežejo zvestobo v nadaljnjih borbah. Vsak občni zbor mora pojačati duh samozavesti in duh delavskega ponosa. Občni zbor mora pojačati notranje moči, okrepiti mora voljo članstva, pojačati borbenost in visoko dvigniti zaupanje v samega sebe, v narod in pa v državo. Na letnih občnih zborih člani ne smejo slišati praznih in publih besed, temveč le resne programatične stvari, ki so v skladu z našim programom, v skladu z interesi naroda in države.

Narodni delavci, združeni v organizacijah Narodne strokovne zveze hočejo na vsakoletnih občnih zborih pokazati, da so prosti vseh idejnih zablod, da so trezni in razsodni pri presojanju dogodkov in pri presojanju svojih zahtev in pravic. Narodni delavci morajo vsako leto na svojih občnih zborih potrkati na vest slovenskega narodnega občestva in zahtevati od tega občestva obračun za svoje ravnanje napram problemom socialne zaščite širokih delavnih vrst.

Člani naših podružnic morajo iz občnih zborov odhajati s krepko zavestjo: Smo na pravi poti, od katere nas nihče ne more odmakniti. Predvsem pa vemo, da je le narodna delavska organizacija po zgodovinskih dogajanjih velikega časa poklicana, da igra odločilno vlogo pri reorganizacijah družabnega in gospodarskega reda, ki čaka tudi naš narod in našo državo. —ec.

Interesna povezanost jugoslovanskega delavstva

Neposredno po doseženem narodnem sporazumu je bilo slišati, da hrvatsko delavstvo ne potrebuje ožjega sodelovanja z ostalimi deli države v zadevah socialne politike. Tako prepričanje obstoja deloma tudi danes ter je iz mnogih izjav in dejanj razvidno, da se bo šlo še naprej po začrtani avtonomni poti.

Vzrokov za ta pojav ni težko najti. Mnogi državni ukrepi v prvih letih skupnega življenja so pomenili večjo ali manjšo centralizacijo državnega udejstvovanja. Zato socialnopolitični zakoni niso mogli rešiti celotnega vprašanja, temveč je bil njihov uspeh večinoma samo delen. Delni neuspeh je bil v glavnem posledica stremljenja, da se izenačijo socialne razmere v državi na znatno nižji stopnji kakor v slovenskih in hrvatskih krajih. Dovolj je omeniti upravičeno ugotovitev ob razglasitvi prve vsedrjavne uredbe o minimalnih mezdah, da ta ukrep ne more zadovoljiti vseh delavcev. Najopravičljivejši ugovor se je namreč nanašal na minimalno mezdo, določeno v višini, ki je pomenila za večji del industrijsko razvitih pokrajin poslabšanje delovnih in splošnih socialnih pogojev. Ze takrat se je zahtevalo, da se uvede sistem avtonomnih in medsebojno diferenciranih mezd z znatno večjo elastičnostjo, kakor jo je uredba sam predvidevala. Podobni pojavi so bili zelo številni. Mnogi med njimi so bili sicer namenoma pretirani do absurdnosti, toda v takem ozračju ni bilo mogoče pričakovati, da se z narodnim sporazumom dosežena upravna avtonomija ne bo uveljavila tudi na socialnem polju. Psihološko je bil ta pojav povsem opravičljiv in deloma stvarno utemeljen. Zato je razumljivo, da so hrvatski delavci in nameščenci v prvem hipu odklonili nadaljnje sodelovanje z delavskimi pokreti v ostalih delih države in pretrgali vezi, ki so jih nekoč sami pospeševali. V tem je verjetno tudi eden izmed važnih vzrokov, da na socialnem polju še ni prišlo do reform, napovedanih sredi preteklega leta z ozirom na zunanje-politične dogodke, kar je najboljši dokaz, da so centrifugalne sile močnejše od vseh še tako povdarjenih enotnih stremljenj.

Uredba o organizaciji banovine Hrvatske nudi dovolj razlogov za to, da se hrvatsko delavstvo organizira na avtonomni podlagi in štiti svoje interese v okviru banke oblasti, t. j. od nje izvajane socialne politike. V prvem letu s sporazumom spremenjenega državnega življenja se je celo pokazalo, da je moral delavski pokret na Hrvatskem opraviti znatno delo v načelnih in konkretnih zadevah, tako da so bile s tem do skrajnosti izčrpane organizacijske moči, s katerimi je razpolagal. Pojavi zadnjih mesecev pa so vendarle dokazali, da je potrebna delna sprememba tega povsem avtonomističnega naziranja in uveljavljanja. Dogodki v zvezi s stanjem okrog nas so namreč povdarili povezanost gospodarskih in socialnih interesov vsega naroda ter dali poseben povdarek ti-

stim določbam sedaj veljavne ustavne ureditve, po katerih je urejanje splošno-socialnih zadev pridržano državi kot celoti. Uvajanje izrednih doklad za zasebne nameščenec je n. pr. takoj izzvalo v Hrvatski prepričanje, da taki ukrepi ne morejo ostati brez kvarnih posledic za gospodarstvo teh krajev, če se tudi ostali deli države k temu ne pritegnejo. Nedvomno je bilo ugotovljeno, da je država v gospodarskem oziru vse preveč povezana, da bi posamezni njeni deli mogli prenesti brez lastne škode zelo različno obremenitev.

Res je sicer, da glasovi v tem smislu še niso odločilni. Zaenkrat gre samo za sporadične pojave. Gotovo pa je, da je to začetek novega naziranja. Upravičeno celo trdimo, da bodo dogodki v bližnji bodočnosti terjali še več in da ni daleč čas, ko bo obnovljena skupna borba vsega jugoslovanskega delovnega ljudstva za obrambo enotnih interesov.

Daleč smo od tega, da bi zanikali potrebo avtonomnega udejstvovanja delavskih organizacij v okviru posameznih pokrajin. Danes ni čas za to, da bi zaradi prepričanja o povezanosti Jugoslovancov zanikali pravico do obstoja in udejstvovanja tistim, ki se poslužujejo slovenskega, hrvatskega ali srbskega imena pri reševanju zadev, ki so v svojem bistvu vendarle jugoslovanske. Jugoslovanstvo kot državna ideja potrebuje krepkejšo oporo od tiste, katero mu lahko nudijo sami nazivi. Zato tudi ne vidimo ničesar slabega in z nacionalnim prepričanjem nezdružljivega v zdravi avtonomiji. Zeleli bi le, da zmagajo spoznanje socialne povezanosti vseh delov države. Temu pa naj sledi nujno potrebno sodelovanje med jugoslovanskimi delavci, ne glade na ožjo narodno pripadnost. Nismo sicer pristaši nasilnega poenotenja delavskega pokreta, toda cenimo vsak občutek solidarnosti in želimo, da se ta pospešuje, varujoč svobodo vsakega državljanca, da si v okviru državnih in narodnih interesov sam izbere organizacijsko obliko za uveljavljanje svojih stremljenj.

Za narodni delavski pokret ne more biti dvoma, da je sodelovanje med delavci iz posameznih delov države potrebno in koristno. Ta ideja je v današnjih razmerah načelo, ki je edino sposobno rešiti skupna vprašanja, ne da bi izzvalo reakcijo v nasprotno smer. Ko bodo to vsi uvideli, bo opravljen najtežji del naloge, katero nam sedanji čas nalaga. —ič.

Vsem podružnicam NSZ

Seja Upravnega odbora NSZ se bo vršila v nedeljo, dne 2. marca 1941 ob 9. uri v prostorih tajništva NSZ z dnevnim redom, ki so ga podružnice med tem časom že prejele.

Vse podružnice opozarjamo, da naj na ta dan ne sklicujejo odborovih sej, oziroma občnih zborov.

Podpore za brezposelne

Za slučaj brezposelnosti so delavci zavarovani pri Borzah dela in Bratovskih skladnicah, ki po svojih pravilnikih dele podpore. Dogode se slučajji, da brezposelni delavci po več tednov ne dobe podpore, četudi so izpolnili vse predpogoje, ki jih pravilniki predvidevajo. Niso redki slučajji, da potem prihajajo delavci v Ljubljano, kjer pri Borzi dela ali Bratovski skladnici posredujejo, da se jim podpora takoj podeli. Navadno prizadeti delavci z veliko težavo zberajo sredstva za vožnjo v Ljubljano, misleč, da bodo sredstva za vožnjo nazaj dobili že s podporo vred pri ustanovi, kjer so vložili prošnjo. Veliko je potem razočaranja, da pri ustanovah ne dobe ne podpore in tudi ne potnih stroškov. Izkaže se, da je bila pot v Ljubljano popolnoma nepotrebna, ker Borze dela in tudi navadno Bratovska skladnica ne izplačujejo podpore na roke brezposelnemu delavstvu. Če se hoče namreč pospešiti rešitev prošnje za podporo, prav nič ne pomaga osebnemu posredovanju. Prizadeti delavec v lastnem interesu najboljšo ravna, če prosi za posredovanje pristojno občino, ali pa svojo strokovno organizacijo. Vsa nakazila za podpore se izvrše namreč po pošti. Brez potrebe se troši denar, če se delavci vozijo v Ljubljano, kjer so brez denarja lahko izpostavljeni

največjim nepravilnostim.

V zimskem času je posebno na Borze dela velik naval prosičev za podpore. Uradništvo Borz dela ne zmore v pravem času rešiti vse prošnje in se zato nakazilo podpor večkrat zavleče. Nujno potrebno bi bilo, da se v zimskem času pomnoži uradništvo pri Borzah dela z začasnimi močmi, da delavstvo ne bi v največji stiski čakalo na podpore.

Večkrat je dobil brezposelni delavec izplačana le dva obroka podpor pri Borzah dela, navzlic temu, da je bil pri Borzi dela prijavljen že šest, ali več tednov. Med tem časom bi lahko dobil že več obrokov podpore, če bi Borza dela hitreje poslovala. Zadnji čas je bilo odrejeno, da dobi prvem nakazilu podpore brezposelni delavec toliko obrokov, kolikor jih ima pravico dobiti od dneva, ko se je prijavil kot brezposelni delavec. To je posebno važno za one slučajje, ko se delavci po prvem nakazilu podpore, ki se je zavleklo brez njihove krivde, dobili delo. Doslej se namreč podpore niso izplačevale od tistega časa več, ko je delavec dobil delo in naj je bil delavec glede na svojo prijavo o brezposelnosti upravičen dobiti tudi več kot dva obroka podpore.

Plače zasebnih nameščencev

Zasebnim nameščencem se ne godi prav nič boljše kot delavstvu. Kljub silni podražitvi življenjskih potrebščin, največji del delodajalcev še do danes ni zvišal svojim nameščencem plače. Res je, da so nameščenci pri nekaterih večjih industrijah dobili primerne poviške, vendar je pa odstotek teh srečnih nameščencev zelo majhen v primeri z onimi, ki niso ničesar dobili. Nameščenske organizacije so že lansko leto sprožile akcijo, da bi delodajalci s posebno kolektivno pogodbo priznali za vse nameščence v Sloveniji draginji odgovarjajoče draginjske doklade, posebne družinske doklade in enkratni nabavni prispevek v višini enomesečne plače. Delodajalci so pa vse predloge nameščencev odklonili in so izjavili, da iz načelnih razlogov ne pristajajo na kolektivno pogodbo, ker je določanje plač »avtonomna« pravica delodajalcev samih. Ker so delodajalci odklonili sporazumno rešitev vprašanja draginjskih doklad zasebnim nameščencem, so se nameščenske strokovne organizacije odločile da se poslužijo zadnje po zakonu dovoljene akcije. Nameščenske strokovne organizacije bodo zbrale nad polovico podpisov vseh na-

meščencev in nameščenk v Sloveniji, ki so zaposleni v trgovini, industriji, obrti in denarništvu. Kakor hitro bo zbranih več kot polovico podpisov, bodo nameščenci pozvali delodajalce, da sklenejo kolektivno pogodbo. Če bi tega delodajalci ne hoteli storiti, je gospod ban z odredbo upravičen določiti obvezno višino minimalnih draginjskih doklad in ostalih prejemkov, kakor je to že storil ban banovine Hrvatske. Nerazumljivo je, da so delodajalci tudi napram svojim nameščencem tako nepopustljivi. Odklanjajo miren sporazum in jim je ljubše, da se razvname med nameščenci največja agitacija za podpisovanje spomenice, ki je v resnici naperjena proti nesocialnemu postopku delodajalcev. V današnjih časih bi že morali tudi delodajalci pomirjevalno vplivati, ne pa da naravnost povzročajo socialni nemir. Zelo ozkosrčni so gospodje delodajalci in nočejo in nočejo videti, da prihaja vendarle nova doba, v kateri ne bo mogoče, da se kar tako mimogrede in z zamahom rok postavljajo z dnevnega reda življenjska in eksistenčna vprašanja delojemalcev.

Pismo z Dolenjske

POPOTNIK Z DOLENJSKE NAM PIŠE

Ko smo prišli vsi popotniki na slavnostno zborovanje v Ljubljano k »Figovcu«, smo najprej vzeli v pretres prepotrebne krušne karte. Popotnik iz Notranjske je tožil o kraški burji, gorenjski o pomanjkanju snega, štajerski o viničarjih in draginji. Viničarje imamo tudi na Dolenjskem, a so sijajno plačani, ker zaslužijo dnevno din 8.— do 12.—, pol litra najslabšega vina; hrano pa lahko dobe kjer hočejo. Delati mu ni treba več kakor od zore do mraka in kot priboljšek, kar je največ vredno, pa je, da je po dnevi luč zastoj in naj vsled tega še kdo reče, da ni uboga dolenjska para sijajno plačana.

V pretežni večini ne dobijo sezonski delavci od Borze dela podpore, češ, da nimajo zadostnega članstva. Uredba predpisuje, da delodajalec vedno zahteva poselsko knjižico in sicer že od 1. januarja 1940 dalje. Na Dolenjskem delodajalci ne zahtevajo delavskih knjižic in tako ubogi delavec ne pride do svojih z zakonom zajamčenih pravic.

Pomočniki mizarske stroke so prav po paše plačani in ne vem, čemu se gotovi gospodje mučijo z zakoni in uredbami, če pa ni

ljudi, ki bi od časa do časa nadzorovali kako se zakon izvaja.

S krušnimi kartami smo za mesec februar temeljito preskrbljeni, le moka se menda nahaja še nekje v Banatu in to je naša edina tolažba. Milo se nahaja še v milarnah. Že do sedaj, ko se je dobivalo zadostno količino mila, lahko pove bolnica usmiljenih bratov v Kandiji, koliko je sprejela letno garjeve mladine in to samo zaradi premajhne vprabe vode in mila. Vse lepo, vse naj bo na karte, je rekel mutec, ko je slepec videl, kako je hromec tekal.

Dobili smo karte za moko ter kruh in kmalu dobimo za drva jih tud'. Hčerka in sinko pa pros'ta za kruh, k'terga je dal nam res le sam Bog. Paglavca sitna, bod'ta no tih' saj karte za moko in kruh so zdaj tu. Vsak mesec dve kili ga smeta pojest' saj protituberkulozna liga je tud' v Novem [mest']

Še karte za mleko, za žajfo, sladkor, le manjka Dolenjcem in usmil' se jih Bog. Krompirja, prešičev v izobilju je tod zato prav'ga konca brez d'narja ne bo.

V predzadnji številki »Nove Pravde« sem čital iz popotne torbe o klobasah vajencu, ki mu jih je dotični mojster nabasal za pustni torek na hrbet. Danes pa dovolite meni, da vam še kaj bolj socialnega sporočim. Ne-ki mizarski mojster je zaposleval vajenca 20 mesecev in je ubogi fant ležal v vlažni delavnici dokler ni obolel. Dvomim, da bo vajenec v doglednem času sposoben za delo, kljub temu da ga imata v oskrbi 2 zdravnik. Za 1., 2. in 3. leto učne dobe je zahteval mojster od staršev za vsako leto posebej sledečo malenkostno odškodnino: 8 mernikov koruze, 15 mernikov krompirja, 2 mernika pšenice, 8 kg slanine. Ob nedeljah je vajenec imel hrano pri starših, istotako obleko, perilo itd. Vajenec je delal od 7. ure zjutraj do 22. ure zv. Končno pa je mojster za kritje stroškov bolniške blagajne računal letno samo din 900.— Potemtakem ni čudno, da je bolniška blagajna tako draga. Take reči se godijo pri nas na Dolenjskem v 20. stoletju.

Iz naših delavskih krajev

Maribor

V kratkem sle pričakujejo zopet novi odpusti delavstva v tovarni Hutter in drug, kjer so bile redukcije že do sedaj na dnevnem redu. Delavstvo se nahaja že sedaj pred vedno težavnejšimi problemi, kako priti do zaslužka, ob katerega je prišlo brez lastne krivde. Vprašanje odpomoči trpinom na zimo brez vsakih sredstev se mora rešiti s takojšnjimi radikalnimi ukrepi. Ne usmiljenje, temveč pravilno gledanje na svet bo lahko pravilno rešilo ta vprašnja.

Vsled odstopa dosedanjega podružničnega tajnika tov. Falk Oskarja je bil izvoljen na zadnji odborovi seji tov. Pec Miha, ki mu želimo na tem važnem mestu obilo uspeha.

Žrjav-Črna

Sirša odborova seja podružnice bo v nedeljo, dne 16. februarja 1941 ob 9. uri dop. v posebni sobi g. »Hobel« v Črni.

Sirša odborova seja je nujno potrebna, ker hočemo dati članstvu nekatera pojasnila in navodila.

O d b o r.

Podpeca

Občni zbor naše podružnice bo v nedeljo, dne 16. februarja 1941 ob 1. uri pop. v rudniški dvorani v Podpeci.

Točnost in red sta predpogoj za uspeh vsake organizacije. Zato vsi na občni zbor.

O d b o r.

Zagorje

Občni zbor naše podružnice NSZ bo v nedeljo, dne 16. februarja 1941 ob 16. uri popoldne v Sokolskem domu.

Vabimo vse člane kakor tudi simpatizerje strokovnega delavskega pokreta, da se tega občnega zbora udeležijo.

O d b o r.

Vsem podružnicam NSZ

Vse podružnice Narodne strokovne zveze opozarjamo na volitve obratnih zaupnikov, ki bodo, kakor čujemo, razpisane v najkrajšem času. Pazite, da vas čas ne prehit!

Tovariš in prijatelj

ali si pridobil za „Novo Pravdo“ že vsaj enega novega naročnika?

Politični pregled

Pred dnevi je bil

razrešen minister za pravosodje dr. Lazar Marković

in je bil na njegovo mesto imenovan dr. Mihajlo Konstatinovič. Nenadna razrešitev ministra pravde dr. Lazarja Markovića je izzvala v javnosti precejšnjo pozornost. Ob imenovanju za ministra je bil dr. Marković član glavnega odbora Narodnoradikalne stranke, ki ga je nato brisala iz svojih vrst. Minister dr. Marković pa tega ukrepa ni priznaval, češ da člani glavnega odbora z g. Mišo Trifunovičem vred niso upravičeni, da odločujejo o njegovem članstvu. Kmalu nato je začel g. dr. Marković posebno akcijo »za zbiranje radikalov« z zatrjevanjem, da priznava šefa Narodnoradikalne stranke g. Aco Stanojevića je dr. Marković ustanavljal svoje posebne radikalne odbore. Toda nade, da mu bo uspelo osamiti glavni odbor Narodnoradikalne stranke za sodelovanje v vladi in preko tega za izmirjenje, odnosno za združitev z Jugoslovensko radikalno zajednico, se niso uresničile.

Italijanski listi so pisali o dveletnici jugoslovenske Cvetkovićeve vlade in naglašali,

da je predsednik Cvetković večkrat pokazal prijateljska čustva do Italije

in da je v tem treba videti poročstvo za nadaljevanje dobrega razmerja med obema državama.

Pred dnevi je madžarski ministrski predsednik grof Teleki podal v poslanski zbornici namesto umrlega zunanjega ministra grofa Csakyja daljše poročilo

o pogodbi večnega miru in trajnega prijateljstva med Madžarsko in Jugoslavijo, ki je bila podpisana v Beogradu 12. decembra lani

in ki je bila zdaj predložena madžarskemu parlamentu v potrditev. Grof Teleki je ob tej priliki izjavil med drugim: »Sledovi madžarsko-jugoslovenskega prijateljstva segajo leta nazaj. Zmerom so bile simpatije med hrabrimi narodi, ki sestavljajo jugoslovensko in madžarsko državo. Često so se skupno borili in nekaj časa celo skupaj živeli v isti državni tvorbi. Četudi so se drug proti drugemu tudi borili, so se vendar vselej med seboj visoko spoštovali. Zato je bilo zgodovinsko utemeljeno, kar je izjavil naš pokojni zunanji minister grof Czaky: »Ta pogodba je le zunanji izraz vezi, ki so med obema narodoma že brez tega obstojale. Zato se bo izkazala za dobro in trajno.«

Nedavno zvečer je

o afriških zmagah govoril po radiu angleški ministrski predsednik Churchill.

Izvajal je med drugim: Zdaj je naš položaj mnogo boljši, kakor bi si kdorkoli izmed nas še pred nekaj meseci usojal napovedovati. Vse doslej smo izdržali vse napade obeh diktatorjev proti nam. Po hudih porazih svojega letalstva v zgodnji jeseni je sovražnik opustil načrte za vdor v Anglijo, čeprav bi mu bil ta vdor nujno potreben in čeprav je delal zanj velike priprave. Nato je poskusil sovražnik zlomiti duha angleškega naroda z napadi na angleška mesta. Ves svet pa se je moral prepričati, da se ta načrt ne samo ni posrečil, temveč da je angleški narod danes odločnejši kakor kdajkoli prej. Ves imperij nam pomaga v čedalje večji meri. V oktobru je Italija brez povoda napadla Grčijo. Grčija se je branila sama s svojo junaško vojsko. Naša generala Wavell in Wilson, ki sta imela nalogo, da branita Egipt in Suez, sta bila tedaj pred hudo preizkušnjo. Toda poslali smo svoji vojski na Bližnem vzhodu zelo močna ojačenja v moštvo in materialu. Tudi veliko število vojaštva iz Indije, Avstralije in Nove Zelandije je prišlo. S tem se je začel zmagočiti pohod v Libijo, ki bo zlomil italijanski imperij v Afriki.

V osmih tednih je naša vojska napredovala nad 400 milj daleč in vsa italijanska vojska v Vzhodni Libiji, ki je štela nad 150.000 mož, je uničena ali zajeta. Vsa Cirenaika, velika skoro kakor Anglija in Wales skupaj, je osvojena. Beduini, ki so bili nad 30 let pod

italijanskim gospodstvom, so osvobodjeni. Egipt in Suez sta zavarovana. Pristanišče, oporišče in letališče v Bengaziju so strateškega pomena, ki bo še imel velike posledice za vso vojno v Vzhodnem sredozemlju. Seveda vsi ti uspehi ne bi bili možni, če ne bi sodelovala tudi letalstvo in sredozemska vojna mornarica. Angleške in indijske čete pode zdaj sovražnika in brez zastoja prodirajo v Eritrejo. Kakor je znano, so druge angleške čete z zapada vdrle v Abesinijo, iz Kenije pa se že oblikuje delovanje čet in sil južnoafriške vojske, ki jo je organiziral predsednik Smuts.

Ko se medtem ugodno razvijajo dogodki, je nadaljeval Churchill, sem prepričan,

da lahko z zaupanjem gledamo v našo moč, saj nam tudi iz Amerike prihaja val prijateljstva in dobre volje, kar nam bo prav gotovo v dostojno pomoč.

Američani in sicer najbolj izbrani med njimi so nam prišli na pomoč. Posamezniki so nas obiskali in tako na licu mesta lahko ugotovili, kako bi nam Amerika mogla najbolje in najhitreje pomagati. Moramo se jasno zavedati, da bo vojna kmalu prešla v izredno hudo borbo. Kolikor bo ameriška pomoč ustrezala, toliko se bodo vsi ti dogodki razvijali tako, da bo naše letalstvo močnejše, da bomo narod, ki je najbolj oborožen in da se bo tudi naša vojska na vzhodu znatno okrepila.

Churchill je govoril nato

o napadu na Malto, ki je bil izveden pred štirinajstim dnevi.

Nemška letala so s Sicilije poškodovala našo novo nosilko letal »Illustrious« in ko se je ta vojna ladja umaknila v pristanišče na Malti, so jo še bolj silovito napadli z namenom, da bi jo uničili. Toda nemška letala so naletela na močan odpor našega protiletalskega topništva in tak položaj se je nadaljeval dva do tri dni in je sovražnik od 150 letal, ki jih je uporabljal v borbi, izgubil v zraku 50, ostalih 40 pa je bilo uničenih na oporiščih, ki so v Italiji. Dasi je bila omenjena angleška nosilka letal hudo poškodovana, se nemška letala niso več pojavljala. Kar pa se tiče »Illustriousa«, je bil ta v ladjedelnici na Malti toliko popravljen, da je lahko sam odplul v Aleksandrijo.

Nam niso prav nič potrebne pogumne vojske, ki se ustanavljajo povsod v Ameriki, je naglasil Churchill,

temveč so nam kar najbolj hitro potrebne čim večje količine municije, letal in orožja.

Prav tako nam bo potrebna v letu 1942. velika količina trgovinskega brodogoja, in sicer mnogo več, kakor ga mi sami lahko zgradimo, če bomo hoteli ohraniti in razširiti naše bojišče na zapadu in na vzhodu. Vsa ta dejstva naš sovražnik prav dobro pozna in zato moramo pričakovati, da bo storil vse, kar je v njegovi moči, da nam uniči naše brodogoje, da bi tako zmanjšal obseg ameriških pošiljk.

John Dill, naš glavni vojaški svetovalec in naš načelnik glavnega generalnega štaba, je dalje izvajal Churchill, je objavil sporočilo, da je sovražnik vsekakor v sredini strateških, gospodarskih in političnih težav v Evropi in

da bo zato prisiljen prav kmalu izvesti napad na naše otočje.

Seveda smo vse pripravili in smo zdaj mnogo močnejši, kakor smo bili poprej. Naše brodogoje je povečano, naši letalski oddelki so številni in v zraku smo zdaj mnogo močnejši, kakor smo bili kdajkoli poprej. Naša vojska je številnejša, gibčnejša in bolj pripravljena, kakor pa je bila v septembru preteklega leta. Čisto zaupamo v našega glavnega poveljnika generala Broocka in v druge naše generale, ki so sposobni in je bila njihova sposobnost že preizkušena. Štiri milijone angleških vojakov, ki imajo v svojih rokah orožje za obrambo, preveva odločitev, da zmagajo ali umrejo. Ni lahko vojaško delo zavzeti tak otok, kakor je Velika Britanija. Sovražnik je v pretekli jeseni skušal vdreti v Anglijo in je zlasti računal s tem, da se bo mo po porazu Francije tudi mi vdali. Toda

Dobro namočeno-na pol oprano!

mi se nismo vdali in tedaj je moral sovražnik misliti na nekaj drugega. Zdajšnji vdor bo večji in bo izveden z mnogo večjo količino vojnega gradiva in orožja. V teh zimskih mesecih je sovražnik vse proučil in vse preizkusil in zato moramo biti pripravljeni. Biti moramo praktični in misliti moramo tudi na to, da bo najbrž prišlo do napada s padalci, da bo prišlo do napada s plini in da lahko pride do napada tudi s posebnimi majhnimi motornimi čolni.

Konec govora je Churchill naslovil na Roosevelta in rekel: Mi ne bomo poklekili in tudi ne bomo omahovali ter se ne bomo utrudili. Niti nenadni udar, niti bliskovita vojna, niti dolgotrajni napori nas ne bodo izčrпали. Dajte nam orožje in mi bomo svoje delo opravili.

Te dni je govoril po radiu poveljnik angleške pomožne vojske general Eastwood. Dejal je,

da je groznja nemškega vpada v Anglijo zelo resna in nevarna, a da ni dvoma, da bo vpad preprečen.

General Eastwood je pozval dva milijona vojakov pomožne vojske (domače garde), naj bodo v pripravljenosti ter naj store v primeru napada svojo dolžnost. Vsak član domače garde, je dejal, mora braniti tisto postojanko, ki mu bo poverjena, do zadnjega da zadrži sovražnika. Vsak mora biti pri tem pripravljen žrtvovati tudi svoje življenje. Člani domače garde bodo v primeru sovražnega napada imeli veliko prednost pred sovražnikom, ker natančno poznajo krajevne prilike. Pozval je tudi angleške žene, naj vplivajo na svoje može, da bodo v primeru sovražnega napada storili svojo dolžnost. V zadnjih mesecih, je dejal Eastwood, so morali Angleži doprinesiti velike žrtve. Take žrtve bodo potrebne tudi še nadalje. V poljski oddaji angleškega radia je nedavno govoril poljski ministrski predsednik general Sikorski. O možnosti poskusa nemškega vdora v Anglijo je dejal, da je obramba Anglije toliko močna, da lahko vsak tak poskus odbije.

Po šestdnevni razpravi je ameriška reprezentančna zbornica

sprejela zakon o pomoči Angliji

z 260 glasovi proti 165. Zdaj bo ta zakon predložen ameriškemu senatu. V Ameriki menijo, da bo razprava v senatu trajala precej dolgo, vsaj tri tedne.

Agencija United Press pravi,

da pomeni odstop bolgarskega kmetijskega ministra Bagrjanova občutno zmanjšanje nemškega vpliva v Bolgariji,

zaradi česar si bo Nemčija gotovo s primernimi ukrepi skušal še naprej zagotoviti v Bolgariji tak položaj, kakor ga je imela doslej, ko je njene težnje zagovarjal Bagrjanov.

Časopisje poroča, da je

glavni tajnik sovjetskega zunanjega ministrstva Soboljev prispel v Bolgarijo.

O namenu njegovega obiska ni mogoče dobiti pojasnil ne v Moskvi in ne v Sofiji. Kakor znano se je Soboljev že pred meseci mudil v Sofiji.

Turški list »Jeni Sabah«, ki velja za tolmača vladne politike, objavlja članek, v katerem s prstom

kaže na Bolgarijo kot tisto južnovzhodno državo, od katere je odvisen nadaljnji položaj vsega južneevropskega prostora.

List pravi, da je Bolgarija zaradi tega, ker nikdar ni hotela sodelovati s svojimi sosedomi, danes prišla v položaj da sploh ne more več sama odločevati o svoji usodi, marveč je povsem pod tujim vplivom. V zadnjem času, naglašajo list, so se širile po Evropi govorice, da je bil že dosežen sporazum med Turčijo in Nemčijo, po katerem bi turška vlada ne ukrenila ničesar, če bi Nemčija smatrala za potrebno, da pošlje svojo vojsko v Bolgarijo. List pripominja, da so te govorice neresnične. Takšnega sporazuma v turški vladi nikdo ne pozna. Turčija še vedno vztraja pri svoji dozdajšnji nevtralnici politiki, toda njena nevtralnica ima določene meje. Kakor hitro bi se v Bolgariji spremenila notranji in zunanji položaj, tako da bi bila Turčija ogrožena, bo Turčija sprožila svojo obrambno silo in bo šla nemudoma v vojno. Na koncu pripominja list, da bi bilo pametno, če bi se bila Bolgarija pogodbeno oslonila na Turčijo. Toda ker ni tako, mora računati Turčija edinole sama s seboj in ve, kaj bo morala storiti v obrambo svoje samostojnosti.

Pred dnevi je imel klub poslancev bolgarske vladne večine sejo, na kateri je zunanji minister Popov podal poročilo o zunanje-političnem položaju. Minister Popov je poudaril,

da so odnošaji Bolgarije s sosedi dobri in da temelje na doseženih sporazumih.

Glede Turčije je dejal, da so tudi z njo odnošaji prijateljski, ter smatra, da vojska, ki jo ima Turčija zbrano na meji, nima napadalnih, temveč samo obrambne namene. Tudi bolgarska vojska, ki je na bolgarsko-turški meji, ima isti smoter. Bolgarija je za ohranitev miru, je rekel, in v zdajšnjo vojno ne bo posegla. Bolgarija se bo sama branila, če bi jo kdor koli napadel. Po seji je bilo izdano uradno poročilo, ki pravi, da so narod-

ni poslanci sprejeli poročilo zunanjega ministra Popova s posebnim zadovoljstvom.

Iz Bukarešte poročajo,

da angleška vlada prekine državniške odnošaje z Rumunijo.

Člani angleškega poslanstva v Bukarešti in drugi angleški državljani, ki jih je bilo še okoli 200 v Rumuniji, so dobili nalog, naj zapuste državo in potujejo v Turčijo. Baje bo Anglija Rumuniji napovedala tudi vojno, da si bo tako pridobila pravico za letalske napade na rumunske petrolejske vrelce, ki so zdaj že čisto pod nemškim nadzorstvom. Razlogi za prekinitve odnošajev so v tem, da se je Rumunija čisto prepustila Nemčiji za njeno vojaško oporišče.

United Press poroča iz Berlina: V svojem govoru je Hitlerjev namestnik Rudolf Hess te dni

napovedal vdor v Anglijo,

ter dejal, da je Anglija zato stopila v vojno, da bi prekrizala Hitlerjeve načrte o obnovitvi Evrope. Tega pa da ne bo dosegla. Meč nemške vojske noč in dan visi nad Anglijo. Največji vojni stroj vseh časov, to je nemški, je pripravljen, je rekel Rudolf Hess, in bo v kratkem zadal končni udarec.

Kakor objavlja službena francoska agencija, je podal zunanji minister Petainove vlade Flandin ostavko. Maršal Petain je ostavko sprejel ter imenoval

za zunanjega ministra admirala Darlana, ki bo obenem zavzemal položaj podpredsednika vlade

in bo poleg zunanjega ministrstva vodil tudi še nadalje ministrstvo vojne mornarice. Kolikor se je moglo izvedeti, je Laval odklonil vstop v vlado maršala Petaina, v kateri bi postal minister brez portfelja in član izvršnega odbora vlade. Laval je zdaj, ko ni postal spet zunanji minister, prekinil stike z Petainom. Kakor poročajo iz Vichyja, je Petain s posebnim ustavnim aktom imenoval admirala Darlana za svojega namestnika in naslednika, če bi sam kot državni poglavar in predsednik vlade ne mogel izvrševati svojih funkcij.

De Gaulleova agencija javlja:

Če bi Nemčija zaradi Petainove odklonitve ostreje nastopila proti Franciji in zasedla svobodno Francijo, bi se v francoski Afriki ustanovila nova vlada,

ki se ne bi držala določil premirja in odkrito stopila na stran nemških nasprotnikov.

Japonska vlada je v proračunskem odboru

predložila številke izrednih vojnih stroškov v zadnjih letih. Iz teh navedb izhaja,

da je vojna na Kitajskem Japonce veljala 17 in pol milijarde jenov kar znaša približno 180 milijard dinarjev ali 12 krat več kakor enoletni državni proračun v Jugoslaviji.

Ker vojna še ni končana, si lahko predstavljamo, kako strahotni še bodo stroški.

Ameriška vest iz Sofije pravi: Angleški poslanik Rendell je obvestil bolgarsko vlado,

da bodo angleški bombardirali bolgarske vojske zgradbe, če dovoli Bolgarija nemški vojski prehod preko svojega ozemlja

proti Grčiji ali Turčiji. Ameriški in angleški listi trdijo, da prihajajo nemški vojaki v civilnih oblekah v čedalje večjem številu v Bolgarijo in da so bolgarska letališča že čisto pod nemško upravo. Nemške vesti pa zanikujejo, da je v Bolgariji nemško vojaštvo. Londonski listi, ki se mnogo pečajo z vprašanjem Bolgarije, poročajo, da so zastopniki vseh bolgarskih opozicijskih skupin terjali od ministrskega predsednika Filova, naj se Bolgarija na noben način ne zaplete v vojno. Filov jih je skušal pomiriti, vendar ni dal razločnih pojasnil o bolgarski politiki. Zagotavljal pa je, da Bolgarija ne bo napravila nobenega napadalnega koraka proti kateri koli svoji sosedu.

Po vesteh iz Čungkinga

se je velika japonska ofenziva v južni Kitajski končala z velikim porazom Japoncev.

Baje so Japonci pustili na bojišču 30.000 ranjenih in mrtvih in so Kitajci zajeli velikanski vojni plen.

Angleška admiraliteta je javila,

da je angleška vojna mornarica v nedeljo zjutraj obstreljevala italijansko pristanišče Genova.

Poročilo pravi, da je v nedeljo zjutraj pred zoro angleško vojno brodogradilnica iz zapadnega Sredozemlja pod vodstvom admirala Sommerwella zaplula v Genovski zaliv in izvedlo napad na Genova. Nad 300 ton težkih granat je bilo z vojnih ladij izstreljeno na Genova. Predvsem so bile bombardirane velike tvornice električnega materiala Ansaldo. Tvornice so bile ponovno zažete in so nastali veliki požari. Nadalje je bila ponovno zažeta glavna genovska elektrarna, ki zalaga z električnim tokom pristanišče in železnice okoli Genove. Tudi tu so nastali požari. Gra-

F. Gobey:

Umor na plesu

31

Nointel je bežno pogledal nesrečnega Crozona, ki je zlezal v dve gubi, kakor bi mu bil nekdo naložil strašno težko breme.

Berta je ihtela.

»Zame ni opravičila,« je nadaljevala umirajoča žena. »Moj mož se je mučil po morju, samo da bi me napravil premožno in srečno. Bog ve, da ga nisem nagovarjala, naj odide na svoje zadnje potovanje. Vse skupaj je bilo samo slučaj in moja slabost... Nisem vedela, kako naj se ubranim strasti... Padla sem v mreže zapeljivca... On je že mrtev, jaz pa zdaj umiram... Ne želim si več življenja, toda preden umrem in stopim pred božjo sodbo, bi hotela popraviti, kar je že mogoče. Prosim moža, naj mi dovoli, da vpiro njega povem vso resnico... Deklica, ki je o njej Berta rekla, da je njena je v resnici moja. Berta mi je s svojo plemenito lažjo rešila življenje... Otrok je nedolžen... Prosim svojega moža milosti zanj...«

Crozon je prikimal, žena pa se mu je z bolnim pogledom zahvalila in nadaljevala:

»Hotela sem živeti, da bi popravila zlo, ki sem ga prizadejala svojim dragim. Hotela sem biti sužnja vas vseh... Toda bog je drugače odločil. Moji trenutki so šteti... Hvala bogu, da mi je pustil vsaj toliko časa, da se skesam in vrnem svoji sestri čast. Sodnika ni tu, toda njegov nečak naj mu reče, da sem na smrtni postelji prisegla, da je šla Berta samo zaradi tega v opero, da bi rešila moja pisma, potem pa je šla k dojlji, kjer je bila še tudi ob uri, ko je neka druga oseba umo-

rija Julijo Orcivalovo... Pravica jo bo že našla, toda kdo bo Berto branil proti obrekovalcem?»

»Jaz, če bo hotela postati moja žena,« je rekel Gaston.

»Zdaj lahko mirno zaprem oči...«

»Vaša hči bo najina,« je dodal Gaston.

»Za svojo jo bosta vzela?«

»Prisegam vam.«

»Pri bogu bom molila za vaju, če se me bo usmilil.«

Glava umirajoče žene je klonila. Njene oči so se zaprle. Začel se je boj s smrtjo.

Berta je vstala in stonila k sestri.

»Pojdiva!« je šepnil Nointel »Pojdiva!«

Crozon ju je odvedel v drugo sobo.

»Bodite močni!« mu je velel stotnik.

»Močan sem,« je odvrnil mornar »Toda dosti sem trpel... Vendar mi ni žal, da sem ji greh odpustil.«

»Zlato srce imate,« je vzkliknil Nointel in mu položil roko na ramo.

»Hvala vam,« je dejal kapitan. »V takšnem trenutku takšno priznanje človeka uteši. Zdaj ne želim ničesar drugega kakor naslov človeka, ki je pisal tista pisma.«

»To je neki Američan, samozvani general perujske armade. Simancas mu je ime.«

»Veseli me, da ni Francoz. Jutri mi boste za pričo pri dvoboju z njim Pozdravljen!«

Prijatelj sta odšla z doma smrti.

»Uboga žena,« je rekel Nointel, ko sta stopala po stopnicah. »Škoda, da ni njene izpo-

vedil slišal tvoj stric sam Jutri ga bova obiskala in mu vse natanko ponoviha.«

»Stric bo priznal, da se je zmotil. Dvomim pa, da bi vzlic temu pristal na mojo ženitev. Kaj pa je z markizo? Rekel si mi, da je nedolžna.«

»Vse to sem tvojemu stricu že povedal. Ona sama ga bo jutri obiskala in mu priznala, da je prišla v Julijino ložo po pisma, ki jih je pisala Golimini.«

»Priznala je to?«

»Priznala mi je, da je kar norela za njim. Gospa Crozonova je bila njegova druga ljubica, a tretja...«

»Kakšna tretja?«

»Tista, ki je Orcivalo umorila. Markiza bo dala stricu nekaj podatkov. Vse se bo srečno končalo za vse prizadete, samo za mene ne...«

»Za tebe?«

»Da, blazno sem se zaljubil v markizo.«

»Res?«

»Na vso svojo nesrečo. In ne mislim se ti ponuditi, ker bi ljudje trdili, da sem jo vzel zaradi denarja.«

»Torej tisti gumb ni bil nien?«

»Ne. Izročil sem ga preiskovalnemu sodniku. Naj on išče dalje. Jaz se bom temu odrek. Lahko noč! Jutri se bova spet videla!«

XVII.

V palači gospe Cambryjeve je bilo vse urejeno kakor v kakšnem samostanu. Vsa služinčad brez razlike se je morala pokoriti samo gospe Jacinti, stari vdovi, ki je bila nekoč gospodaričina dojlja. Gospa Cambryjeva ni svoje dojlje nikoli pozabila in za vse jo je porabila. Tako je morala biti gospa Jacinta, ki se ji je vse v hiši pokorilo,

nate so udarile tudi v ladjedelnice in pristaniške naprave. Bombardirana so bila dalje bencinska skladišča in rafinerije in največja tovorna postaja v Genovi. Istočasno so letala vojne mornarice z matične ladje za letala »Ark Royal« napadla velike bencinske čistilnice družbe NAIC v Livornu. Vrženo je bilo več ton eksplozivnih in mnogo zažigalnih bomb. Te bencinske čistilnice v Livornu so med največjimi v Italiji. Druge skupine letal z »Ark Royal« so medtem napadle letališče in važno železniško križišče v Pizi. V teku teh napadov sta bili dve italijanski letali, ki sta poskusili napadati, sestreljeni. Eno angleško letalo pogrešajo. Sicer pa angleška vojna mornarica in letala niso utrpela žrtev.

Zadnje dni so

angleški bombniki napravili več silovitih napadov na nemška vdorna pristanišča ob francoski obali.

Središče napada je bilo 7. t. m. zvečer področje pristanišča Boulognea, ki je bilo hudo bombardirano že prejšnjo noč. Angleške bombnike je sprejel strašen ogenj nemških protiletalskih baterij. Ko so bombniki odvrgli na določene kraje težke bombe poroča Reuter, so celo v Angliji mogli opaziti bliske eksplozij bomb na francoski obali. Angleški bombniki so dalje napadali Dunkerque in Calais. Delovnost nemških letal nad Anglijo je bila v zadnjem času manjša.

Iz Kaira poročajo, da je ob koncu preteklega tedna

Anglija zasedla Bengazi v Libiji.

Vrhovno poveljstvo britanskih čet v Kairu objavlja podrobnosti o tej zasedbi, ki je bila izvršena zelo spretno in drzno. Angleške oklopne divizije so prepotovale 240 km dolgo pot skozi puščavo in onemogočile italijanski posadki umik po cesti proti Tripolisu. Druge angleške čete pa so prodirale iz Tobruka ob obali in istočasno prispele na severovzhodno stran Bengazija, tako da je bila italijanska posadka v Bengaziju obkoljena in je bil umik nemogoč. Razvila se je srdita bitka. Italijani so vrli v boj vse svoje oklopne in tankovske edinice, a je bil njih trud zaman. Po bitki je ostalo na bojišču 60 razstreljenih italijanskih tankov. Število ujetnikov je znatno. Med njimi je več generalov in en poveljnik armade. Voini plen je velikanski.

Po zadnjih vesteh iz Kaira

angleške mehanizirane edinice prodirajo dalje v smeri proti Tripolisu.

Vse kaže, da iščejo Angleži odločilnega spopada z ostanke italijanske severnoafriške vo-

ske. — V Eritreji so Angleži pred dnevi zasedli pristanišče Mersa Taklai, v Abesiniji pa ogražajo že Adis Abebo. — Brez posadke v Bengaziju so angleške čete ujele doslej že nad 110.000 italijanskih vojakov, med njimi 13 generalov, nad 5000 drugih oficirjev in enega admirala. Angleži trdijo, da pri vsem tem znašajo njih izgube manj kakor 2000 mož.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Za kg žive teže so se trgovali: v Ljutomeru: voli in telice I. po 9, II. po 7,5, III. po 6, krave II. po 5, III. po 4, teleta I. po 10, II. po 9, v Celju: voli I. po 9, II. po 8,50, III. po 7,50 do 8, telice I. po 8,50, II. po 8, III. po 7,50 do 8, krave I. po 7 do 7,50, II. po 5 do 6, III. po 5, teleta I. po 11, II. po 10 din.

SVINJE. Za kg žive teže so se trgovali: v Ljutomeru: špeharji po 15, pršutarji po 13, v Celju: špeharji po 15, pršutarji po 13 do 14, v Brežicah: špeharji po 16, pršutarji po 13,50, v Slovenjem Gradcu: pršutarji po 17 din.

KRMA. V Brežicah: lucerna 125, seno 100, slama 60, v Slovenjem Gradcu: seno 100, slama 60, v Ljutomeru: seno 110, slama 80, v Celju: lucerna 150, seno 115 do 120, slama 70 din za 100 kg.

VINO. Pri vinogradnikih se je dobilo: v ljutomerskem okolišu: navadno mešano vino po 10 do 15, finejše sortirano po 15 in več, v brežiškem okolišu: navadno mešano vino po 10, finejše sortirano po 10 do 12 din za liter.

ZABELA. V Brežicah: slanina 25, svinjska mast 30, v Slovenjem Gradcu: slanina 27, svinjska mast 30, v Ljutomeru: slanina 25, svinjska mast 30, v Celju: slanina 24,50 do 25,50, svinjska mast 29 do 32 za kg.

MED. V Ljutomeru 30, v Celju 40, v Brežicah 20 din za kg.

FIZOL. V Brežicah 4,25, v Slovenjem Gradcu: 7, v Ljutomeru 4 do 7, v Celju 7 do 8 din za kg.

JABOLKA. V Ljutomeru 5 do 7, v Celju 8 do 10, v Brežicah 12 do 16 din za kg.

SIROVO MASLO. V Slovenjem Gradcu 40, v Celju 40 do 46 din za kg.

JAJCA. V Celju 1,75, v Slovenjem Gradcu 1,50 din za kos

KROMPIR. V Brežicah 180, v Slovenjem Gradcu 200, v Ljutomeru 200, v Celju 200 do 250 din za 100 kg.

MOKA. V Ljutomeru: pšenična 5,50 do 9, turšična 5, v Celju: pšenična enotna 5,50, turšična 4,50, ajdova 9 do 9,50, v Slovenjem Gradcu: pšenična 5,50 do 9, turšična 4,50, ajdova 6 din za kg.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili 11. t. m. v devizah (prve številke službeni tečaj, druge v oklepajih tečaj na svobodnem trgu): 1 angleški funt za 174,57 do 177,77 (za 215,90 do 219,10) din;

1 ameriški dolar za 44,25 do 44,85 (za 54,80 do 55,20) din;

1 švicarski frank za 10,29 do 10,39 (za 12,71 do 12,81) din.

Nemške klirinške marke so bile po 17,72 do 17,92 din. Vojna škoda se je trgovala v Beogradu po 479 din.

Sejmi

16. februarja: Lendava, Sedlarjevo (kjer je običajno, se sejem vrši naslednji delavnik; v tem primeru 17. februarja);

17. februarja: Braslovče, Semič, Velike Lašče, Višnja gora;

18. februarja: Javorje (občina Šmartno pri Litiji);

19. februarja: Pišce, Lož;

20. februarja: Videm v brežiškem serzu, Zg. Tuhinj, Irča vas (občina Šmihel-Stopič), Šoštanj;

22. februarja: Teharje, Verače (Sv. Filip).

Drobne vesti

— **Vinski sejem v Ljutomeru.** Podružnica Vinarskega društva v Ljutomeru vabi vinogradnike iz ljutomerskega, gornjeradganskega in štrigovskega okoliša, da tudi letos razstavijo svoja vina na ljutomerskem vinskem sejmu, ki bo prirejen v dvorani g. Zavrtanika 4, marca letos. Prijave naj se pošljejo do 27. t. m., vzorci vina (po tri buteljke od vsake vrste) pa do 2. marca. Prijave in vzorce sprejema pisarna občine Ljutomera. Vzorci vina bodo ocenjeni dan pred razstavo. Otvoritev bo ob 9. uri in bo trajala razstava ves dan do 20. ure. Vabljeni tudi kupci in vsi drugi zanimanci, da se osebno udeležijo tega vinskega sejma.

— **Rusija kupuje savinjski hmelj.** Zadnje dni se mudi v Žalcu zastopnik zunanje trgovine Sovjetske Rusije Sokoljev. S tamkajšnjimi trgovci je sklenil pogodbo za nakup

zaupnica lastnice in je v njenem imenu opravljala vse, še razdeljevala miloščino. Vsako jutro sta se zaradi tega dobili in se pogovorili o vsem kar je bilo v zvezi z gospodinjstvom.

Tisto jutro po predstavi v dramskem gledališču sta se dobili na širnem vrtu za razkošno palačo Gospa Jacinta je stala pred svojo gospodarico in ji pripovedovala kakšne izdatke je imela prejšnji dan. Gospa Cambryjeva pa jo je iznenada prekinila in jo vprašala, ali se je že vrnil sluga ki je nesel njeno gospodični Lesterelovi.

»Vrnil se je, gospa.« je povedala Jacinta. »Gospodične ni bilo doma, zato je pustil pismo kar na njenem stanovanju.«

»Ali gospod Darcy ni ničesar javil?«

»Ne, gospa. Najbrž je še v pisarni.«

»Res je. Saj še poldne ni. Najbrž bo kasneje sam prišel.«

»Torej bo gospa doma?«

»Ne počutim se prav dobro. Počitka sem potrebna.«

»Ležite!«

»Ležati ne morem. Saj veste, da moram pripravljati vse mogoče reči za svojo poroko.«

»Tokrat bodo v hiši velike izpremembe.« je vzdihnila Jacinta.

»Vem. Toda dotlej ne bom imela nobenih sprejemov. Ali ste poslali pisma, v katerih spogovarjam, da me v soboto ne bo doma?«

»Sem, gospa.«

»Dobro. Če bi me kdo iskal, mu recite, da sem obolela.«

Prav tedaj je prinesel sluga posetnico, na kateri je gospa Cambryjeva prebrala Nointelovo ime.

»Recite gospodu, da sem na vrtu in da ga tu čakam.« je naročila mlada vdova.

»Mislija sem, da ga gospa ne bo sprejela.« je pripomnila Jacinta.

»Gospod mi mora najbrž kaj važnega povedati. Zelo se zanima za Bertino usodo.«

Gospa Jacinta se je priklonila in šla.

Ko je stopil Nointel pred gospo Cambryjevo, se ji je hotel najprej opravičiti, da jo moti, toda ona ga je kar naravnost vprašala, ali je dobil Gastona.

»Dobil sem ga. Razšla sva se potem zelo pozno ob vrstih hiše kjer stanuje Crozonova družina. Najbrž niti ne slutite, kaj se je snoči tam zgodilo.«

»Vem, da so snoči poslali po Berto, češ da je njena sestra hudo slaba. Do davi se Berta ni vrnila na svoje stanovanje.«

»Njena setra je pred nekaj urami umrla. Njen mož mi je pisal.«

»Mrtva je?« je vzkliknila gospa Cambryjeva in prebledela.

Nointel se je nenadni izpremembi na njenem obrazu začudil.

»Umrla je in vzela s seboj v grob skrivnost svojega greha? Umrla je in ni oprala časti svoje sestre?« je nadaljevala.

»Vse je priznala.« je povedal stotnik in popisal ganljivi dogodek, ki mu je bil ponoči priča.

»Hvala bogu!« je vzkliknila vdova, ko je stotnik končal svoje pripovedovanje. »Zdaj za pojedem takoj h gospodu Rogerju Darcyju.«

»Oprostite, gospa, da vam segam v besedo. Ali vam ni gospod sodnik ničesar rekel po govoru z menoj?«

»Samo nekaj besed. Toda opazila sem, da je bil zelo vesel setanka z vami.«

»To vem. Zaradi tega sem tudi jaz prišel k vam.«

»Računajte name. Storila bom vse, kar bo v mojih očeh.«

»Pomagajte mi braniti drugo nedolžno žensko, markizo Barancosovo.«

»Markizo Barancosovo? Ali je bila tudi ona ljubica? ...«

»Grofa Golimina? Da, tako je, gospa.«

»Ali veste to zanesljivo?«

»Sama mi je priznala, kakor bo tudi danes priznala pred gospodom Darcyjem. Njena pisma so padla v roko Orcivalci, kakor tudi pisma tretje žrtve.«

»Tretje žrtve? Ne razumem vas prav dobro.«

»Orcivalca se je v svoji loži domenila za sestanke z tremi ženskami. Vse so prišle, kakor jim je bila naročila. Gospodična Lesterelova je prišla za svojo sestro, drugi dve pa vsaka zase. Gospodična je prišla prva, za njo neka neznanka, tretja pa je bila markiza.«

»Tedaj mora pasti krivda na markizo.«

»To bi tudi res vse tako kazalo, če se neznanka ne bi bila vrnila, ko je markiza odšla.«

»Kdo vam je to rekel?«

»Gospa Barancosova sama.«

In ona se upa priznati, da je bila v Julijni loži? Saj bo napravila ves svoj ugled!«

Priznala je en greh, da se bo oprala od suma zločina.«

»Prepozno ga priznava.«

»Ženska je, pa ji je bilo težavno priznati slabost, zaradi katere ji utegne kdo kaj očistai. Saj veste, da je bil Golimin velik lopov.«

»Pa ga je vendar ljubila.«

večje količine hmelja, kar je prineslo spet živahnost v mrtvo hmeljsko kupčijo. Hmelj plačujejo od 23 do 25 din za kg. Neprodano je še kakšnih 14.000 metrskih stotov blaga.

— Uvoz tkanin iz Nemčije. Okrog 20. t. m. prispe v Beograd vodja nemškega odposlanstva dr. Woratz, ki se je mudil v Jugoslaviji, ko je bila sklenjena z Nemčijo dopolnilna trgovinska pogodba. S seboj prinese vzorce tkanin s primesjo nemške volne (ki jo imenujejo Nemci Zellwolle), ki jih namerava naša država uvažati iz Nemčije. V Beogradu se setanejo zastopniki naše tkaninske industrije iz vse države, ker bodo tkanine v Nemčiji nakupljene za vso državo. Potem odputuje v Nemčijo naše odposlanstvo tkaninskih tvorničarjev in si bo ogledalo tvornice, kjer izdelujejo te tkanine in zbralo potrebne podatke zlasti glede na bodočo sklenitev trgovinske pogodbe z Nemčijo.

Dopisi

KRŠKA VAS. Proti koncu zime je zapadlo spet mnogo snega. Bati se je, da nam ne bo tudi letos kakor lani napravil mrz na sadnem drevju in v vinogradih mnogo škode. — Naposled smo tudi pri nas dobili težko pričakovano električno razsvetljavo. Tok se namerava uporabljati tudi za pogon kmetijskih in obrtnih strojev. Tukajšnji kolarski mojster g. Gorišek uporablja že električno strujo v svojem obratu, katerega je precej razširil. Izdeluje razen v kolarsko stroko spadajoča dela tudi palice za metle. Podjetnemu domačinu želimo mnogo uspeha!

ST. PAVEL PRI PREBOLDU. Na zadnji občinski seji je bil izvoljen občinski prehranjevalni odbor z županom g. Uršičem na čelu. — Polzelska tvornica nogavic je odpovedala zaradi pomanjkanja sirovin večjemu številu delavcev, s čemer je tudi naš kraj zelo prizadet. — Tiskarna Cosmanos je kot dodatek k božičnici izplačala v zameno za moko vsakemu delavcu, odnosno rodbinskemu članu po 5 din za kg. To je vsekakor lep prispevek, za katerega je delavstvo prav hvaležno podjetju. — Zaradi zastoja v uvozu bombaža iz Rusije in Turčije je Mautnerjeva tvornica poslala na šesttedenski dopust večje število delavstva. Delavci prejemalej nekoliko podpore, v glavnem pa so navezani na pomoč borze dela. — Premeščen je bil tukaj-

šnji orožniški komandir g. Cvetko Anton. — V akcijski odbor za zimsko pomoč je bil med drugimi izvoljen tudi ravnatelj Mautnerjeve tovarne g. dr. Tajnšek. V okviru te pomoči je imenovana tvornica že obdarovala delavstvo, obljubila pa je še izdatnejšo pomoč.

LJUBNO NA GORENJSKEM. (Smrtna kosa). V splošni bolnišnici v Ljubljani je umrl tukajšnji posestnik in obrtnik g. Valentin Kocijančič, po domače Tinček. Rajniki je bil vzoren gospodar in umen sadjar, ki je svoje malo posestvo in sadovnjake vodil vzorno, kar mu je donajalo lepe dohodke. Bil je zmerom napreden mož. Na listi Samostojne demokratske in pozneje Jugoslovenske nacionalne stranke je bil ponovno izvoljen v občinski odbor bivše občine Ljubnega in mu je stranka zaupala občinsko blagajništvo. Vodil je blagajno vse dotlej, da je višje oblastvo samostojno občino Ljubno priključilo k občini Mošnjam. Po priključenju ni hotel več prevzeti ponudnega mu mesta v občinskem odboru, ker se zaradi šibkega zdravja ni hotel več udeleževati dela izven vasi. Bolehal je dalje časa in se je naposled moral odločiti za operacijo, ki je uspela in so domači že čakali na njegovo vrnitev. Toda posledice so terjale njegovo smrt. Vrnil se je mrtev v Ljubno med hruške in jablane predragega vrta, pokritega z belim zimskim cvetjem. Naj ti bo ohranjen blag spomin!

Novice

* Ivan Hribar častni doktor ljubljanskega vseučilišča. Kakor smo že pisali, je profesorski svet juridične fakultete na ljubljanskem vseučilišču sklenil podeliti g. Ivanu Hribarju, ministru v pokoju, bivšemu dolgoletnemu zaslužnemu ljubljanskemu županu, častni doktorat v priznanje njegovih velikih zaslug za ustanovitev ljubljanske univerze. Svečana promocija bo v soboto 15. t. m. ob 11. v slavnostni dvorani na vseučilišču.

* Švicarski vicekonzul v Zagrebu odide v New York. Te dni zapusti Zagreb švicarski podkonzul g. Albert Blau s svojo soprogo Konstanco. Nastopil bo novo službeno mesto v New Yorku. V Zagrebu je bival od leta 1937., prej pa je nekaj let vodil švicarski konzulat na Novem Zelandu, kjer se je tudi oženil. V Zagrebu si je pridobil mnogo prijateljev, zato je zbudil njegov odhod srlošno obžalovanje.

* Truplo rajnega bolgarskega poslanika dr. Stoilova so prepeljali v Sofijo. Krsto s truplom umrlega bolgarskega poslanika v naši državi dr. Stoila Stoilova so iz Beograda prepeljali s posebnim vlakom v Sofijo. Pri pogrebu so bili zastopnik kralja, več članov vlade, zastopniki tujih držav, zastopniki jugoslovensko-bolgarskih lig, mnogi drugi zastopniki in številno beograjsko občinstvo. V imenu srbskega patriarha je krsto blagoslovil episkop Arsenij, ki je imel pri tej priložnosti tudi lep poslovlilni govor. Na beograjski postaji pa se je od pokojnika poslovil predsednik jugoslovensko-bolgarske lige sodnik Dušan Janković, ki je slavil pokojnikovo delo za zблиžanje med Jugoslavijo in Bolgarijo.

* Skrajni rok za zamenjavo kovancev. Narodna banka opozarja, da poteče ta mesec skrajni rok za zamenjavo starega kovanega denarja in sicer kovancev po 50 par, 1 din in 2 din dne 16. februarja, srebrnikov po 10 din pa dne 28. februarja. Pozivajo se vsi lastniki takšnega denarja, da ga v lastno korist zamenjajo pri blagajnah Narodne banke ali pri državnih finančnih ustanovah in sicer stare kovance po 50 par, 1 in 2 din do 16. februarja, stare srebrnike po 10 din pa do vstetega 28. februarja, ker se po poteku imenovanih rokov, imenovani denar ne bo več zamenjal. Pod blagajnami Narodne banke se razumejo tako blagajne centrale kakor blagajne podružnic, pod državnimi finančnimi ustanovami pa se razumejo vse državne ustanove, pri katerih se sprejemajo vplačila ali pa izvršujejo izplačila, kakor so na primer glavna državna blagajna, davčne uprave, Poštna hranilnica in vse pošte. Kolikor bo imenovani denar poslan v zamenjavo po pošti Narodni banki ali kateri izmed navedenih državnih finančnih ustanov, se bo kot dan izročitve smatral dan, ko je bila pošiljka izročena na pošti.

* Prosvetno združenje Madžarov v naši državi. Po zgledu nemške manjšine so si tudi Madžari v naši državi ustanovili posebno osrednje prosvetno združenje. Med ustanovitelji je tudi bivši senator dr. Imre Varady. Novi pravilnik združenja je podpisal ban donavske banovine dr. Kijurina. Pravilnik je bil slovesno izročen zastopnikom madžarske manjšine, ki so potem odposlali vdanostno brzojavko kralju Petru in kraljevskemu domu in izrazili zvestobo vladi in banu dr. Kijurini.

* Smrt zgledega narodnjaka. Pred dnevi je umrl v Celju v visoki starosti 92 let kro-

»Ljubila ga je... pa vendar kaže tudi moč... ko priznava, da ga je ljubila.«

»Rekli ste ji, da ste jo k priznanju prisilili.«

»Ne. Lahko bi bila tudi molčala. Samo jaz sem sumil vanjo.«

»Na čem pa je temeljila vaša sumnja?«

»Na čisto neznatnem predmetu.«

»O tem mi niste ničesar pravili.«

»Povedal sem to Gastonu in skupaj sva iskala.«

»Kako pa da vam je markiza priznala?«

»Prisilil sem jo k temu.«

»Prisilil?«

»Ko sem bil pri njej na lovu, sva se dobila sama, in staval sem jo na preizkušnjo, ki se je končala v njeno korist.«

»Ali bi jo bili prijavili, če ne bi preizkušnja tako končala?«

»Ne. Dal bi ji bil časa, da ob pravem času izgine.«

»Ali nisem čudna?« je dejala gospa Cambryjeva. »Le zakaj vas tako izprašujem? Oprostite mi!«

»Nimam vam kaj oprostati. Saj sem zato prišel sem, da vam vse to povem.«

»Zakaj?«

»Da mi pomagata pri gospodu Rogerju Darcyju v obrambo gospe Barancosove, ki je nedolžna.«

»Saj jo vi sami dobro branite in me ne potrebujete.«

»Verjetno je, da bo gospod Darcy z vami govoril o njej.«

»On mi nikoli ne pripoveduje svojih službenih skrivnosti.«

»Saj je vendar to v zvezi z afero gospodične Lesterelove! Priznanje markize Brancosove bo pomagalo pravici, da najde pravo

zločinko. Ali ne bi tudi vi radi videli, da pride na dan, kdo je Julijo ubil?«

»Meni je vseeno, ali pride na dan ali ne. Branila sem gospodično Berto in zmagala sem. Kaj me brigata markiza in tista znanca? Naj se sodišče ukvarja z njima! Zakaj bi jaz koga pošiljala na morišče? Ne bi je prijavi, čeprav bi vedela, kdo je. Čudite se, da tako govorim, kaj? Vsi moški ste brez srca!«

»Tudi vi ne kažete preveč ljubezni za ne-rečno markizo.«

»Ne razumem, zakaj se tako ženete z njo.«

»Ker sem vanjo zaljubljen,« je mirno odvrnil stotnik.

»To se pravi, da se boste z njo oženili?«

»Ne vem še.«

»Zakaj mi tega niste takoj povedali?« je s prisiljenim nasmeškom nadaljevala gospa Cambryjeva. »Saj veste, da sem postala nekakšna pokroviteljica zaljubljenecv Razpogajate z menoj, če ste zaljubljeni, dragi gospod stotnik!«

»Torej boste zagovarjali markizo?«

»Če mi boste dali podatke.«

»Poslušajte me, gospa! Danes zaslišuje gospod Roger Darcy markizo. Gospodične Lesterelove, upam, ne bo spet klical, ker ji je sestra umrla. Toda poklical bo gospo Majoro.«

»Kdo je pa spet to?«

»Vratarica v loži.«

»Od nje ni gospod Darcy ničesar zvedel.«

»Ta ženska je precej neumna. Zadržati je hotela zase nekaj, kar je našla v loži poleg umorjenke.«

»Kaj pa?«

»Nekakšen gumb, ki ga je izgubila Julijina morilka.«

»Ali mislite, da je bil tisti gumb morilkin?«

»O tem ni več dvoma. Julija nobenega takšnega gumba ni imela. Ona je svoji morilki gumb iztrgala, ko se je borila z njo. Ta gumb ima vdeleno neko začetnico, in sicer črko »B.«

»Kako? Ali se Julija ni pisala Bertier?«

»Res je. Toda odrekla se je očetovemu imenu in ga ni uporabljala.«

»Res je. Toda ta začetnica je slab dokaz. Na tisoče imen se začneja s to črko. Tudi moje...«

»Vaše?« se je začudil Nointel. »Nisem vedel.«

»Barbara je meni ime. Markizin mož se je pisal Barancos. Gospodična Lesterelova je Berta.«

»To so neumne slučajnosti, ki jim tudi gospod Roger Darcy ne bo pripisoval dovolj pomena. Kaj le pomeni takšna začetnica. Človek se danes še pri odprtih očeh lahko zmoti. Lahko bi gospodu sodniku nekaj povedal kar se je meni primerilo, če se ne bi tikalo vas.«

»Mene?«

»Če mi dovolite, vam bom rekel.«

»Kar povejte!« ga je izpodbujala lepa vdova.

»Na pogrebu Julije Orcivalove sem opazil v kotu cerkve v črno oblečeno žensko, ki je zelo skrivala svoj obraz. Nekaj mi je reklo, da mora biti to Julijina morilka. Sumil sem, da je gospa Barancosova. Hotel sem neznaniki slediti, pa mi je ušla.«

»Res?«

(Dalje)

jaški mojster in posestnik g. Sebastjan Selišek, oče g. Leopolda Seliška, ravnatelja Prve hrvatske štedionice v Celju. Pokojni se je rodil l. 1849. v Kočičah pri Zetalah kot kmečki sin in se po končani ljudski šoli izučil krojaštva. Ko je odslužil vojaški rok, se je v Celju osamosvojil kot krojaški mojster in kmalu zaslovel kot eden izmed najboljših celjskih krojačev. Pozneje je odprl tudi konfekcijsko trgovino. Pred 25 leti je opustil obrt in se posvetil vinogradništvu. Starost je preživel na svojem lepem posestvu v Starem gradu. Rajniki je bil odločno naroden in napreden mož. Svoje mišljenje je tudi v hudih narodnih borbah v dobi Avstrije neustrašeno izpričeval. Sebastjan Selišek je bil najstarejši Celjan. V Celju je živel in deloval skoraj 70 let. Bil je značajan blag in izredno marljiv mož. Leta 1934. je poklonil Marijini cerkvi v Celju tri zvonove. Sebastjanu Selišku bodi ohranjen časten spomin, svojcem naše iskreno sožalje!

* **Prisilna oddaja pšenice.** Izdano je bilo tole pojasnilo. Odstavek drugi, člena prvega v uredbi o preskrbi prebivalstva in vojske s krubom se mora razumeti tako, da se računa količina 300 kg pšenice ali 240 kg moke, kolikor se pušča za vsakega člana gospodinjstva, od žetve do žetve. Ker pa bo minilo do nove žetve še pet mesecev, bodo pridelovalci lahko hranili za domače potrebe samo še pet dvanajstih določene količine pšenice, odnosno moke. Ves višek nad to količino, h kateri je treba prišteti tudi potrebno količino pšenice za setev, so pridelovalci dolžni prodati Prizadu.

* **Peklenski stroj v Angleškem klubu v Zagrebu.** Te dni se je razpočil v prostorih Angleškega kluba v Zagrebu peklenjski stroj. Eksplozija je napravila precej škode in ranila eno osebo, to je soprogo inž. Schwarz, kateri bodo morali najbrž odrezati obe nogi. Oblastva so uvedla strogo preiskavo, da pridejo zločinci v roke pravici. Zagrebške »Novosti« so prinesle o tem daljši članek, kjer ta napad ostro obsojajo. Med drugim izvajajo: »Ali ljudje, ki so zakrivali ta napad, kaj mislijo? Če bi mislili, bi mislili na čas, ki v njem živimo, mislili bi na svoje bližnje, na žaloigre, ki jih lahko povzročijo, na svojo hrvatsko prestolnico, katero ponižujejo v džunelo, polno nevarnosti, mislili bi na Hrvatsko, za katere svobodo se baje borijo s tem, da ubijajo kar vprek in brez pomena. ne meneč se za to, koga utegne zadeti kos peklenjskega stroja. Ko tako delajo, ali mar mislijo, da delajo kakšno veliko politiko, po-

litiko velikih narodov, da delajo po namenih velikih držav, da so nekaki izpostavljeni njihove misli o preureditvi sveta, Evrope in ustvarjanja narodnih držav? Če tako mislijo, slabo mislijo, ker bi za velike bila žalitev že gola trditev, da stoje za dejanji take vrste, da stoje za ubijanjem brez pomena, za mazanjem zidov, za dejanji, ki ogražajo življenje morda prav takih ljudi, ki so cenjeni in ki bi njihova smrt ali poškodba utegnila celo škodovati misli v katere imenu baje počenjajo te reči. Kakšno korist ima kaka politična misel od tega, če je ubit ali poškodovan nedolžen človek ali če je z napisi pomazana kaka hiša, ki jo mora potem lastnik popraviti. S takim delom ti ljudje ne služijo svobodi, ne Hrvatski, ne kakršni koli politiki. Zahrbtno postavljanje peklenjskih strojev in mazanje tujih hiš nista nikakor taki dejanji, ki bi zaslužili kako občudovanje. Hrvatski narod še ni tako daleč, da bi občudoval neznane in mračne prikazni teme.«

* **Razpočenje pomorskih min na čerih pri Budvi.** Zaradi velikega viharja, ki je razsajal te dni po južnem Primorju, se je prikovalilo do naših obal več pomorskih min, izmed katerih se jih je pet razpočilo v bližini Budve. Ena mina se je razpočila pri rtu Skočidjevojke, druga tik pod starim mestom Sv. Štefanom, tretja na peščeni plaži Bečićik, četrta nekje okrog plaže Mogrena, peta pred plažo Jazom v grbaljski občini. Šesta mina, ki se je bližala veliki budvanski plaži, je bila potopljena s streli iz pušk. Mine, ki so zadele na kopno blizu Budve, so se raztreščile k sreči na kraji, ko ni bilo nobenega človeka tam. Škode pa so le napravile precej. Razpočenje mine na plaži Jazu je pa imelo hujše posledice. Raztreščila se je okrog enajstih dopoldne, ko je bilo na trgu in ob pomolu mnogo ljudi, zlasti otrok. Mine, ki so jo valovi premetavali sem in tja, ljudje niso takoj opazili. Šele ko je bila kakih 50 m oddaljena od obale, jo je zagledal neki okoličan in vzkliknil: »Ljudje božji, glejte mino, razpočila se bo! Bežimo! A bilo je že prepozno. Ko so se drugi ozirali za mino, se je mina sredi razburkanega morja razpočila. Šest oseb je bilo ranjeno na pomolu. Kosi železa so zadeli odrasle in otroke. Kmalu je prihitel mestni zdravnik iz Budve in nudil ranjenecem prvo pomoč. Štiri ranjence so spravili domov, dva pa so prepeljali v bolnišnico, kjer so ju takoj operirali. Oba sta umrla. Zanimivo je, da ni bilo mogoče najti ne enega večjega kosa železa, da bi mogli določiti po niem. od kod so bile te mine.

* **Namestnik vodje Nemcev v Jugoslaviji.** Iz Novega Sada poročajo, da je dr. Sepp Janko, predsednik nemške narodne manjšine v Jugoslaviji imenoval za svojega namestnika Fritza Metzgerja in naglasil, da stopa to imenovanje takoj v veljavo. Poročilo nadalje naglašja, da zastopa Fritz Metzger dr. Seppa za čas njegove odsotnosti ter ima vsa pooblastila, ki pritičejo vodji nemške manjšine v naši državi.

* **Redka poštenost.** Izletniki, ki so nedavno nedeljo s »Putnikom« napravili izlet na Ku-rešček na smuk, bodo razveseljeni zaradi redkega primera poštenosti. Neka udeleženka je, ne da bi bila opazila, izgubila zlato zapestno uro. Hudo ji je bilo zanj, ker ji je bila drag spomin. Pa ker dobro pozna čas, v katerem živimo, je bila prepričana, da je ura izgubljena za zmerom. Pa se je zmotila, zakaj sreča je hotela, da je ura našla gospa starega poštenega kova Marija Podlogarjeva, gostilničarka v Zelimljah, ki je izvedela od izletnikov za njen naslov. Poslala je uru takoj gospodični v Ljubljano, ki se je dragega spomina od srca razveselila. Po tej poti se poštene gospe najlepše zahvaljuje.

* **Tuji bombniki nad Sušakom.** Te dni so nad Sušakom opazili dva tuja bombnika. Letela sta nad Reko, Učko, Reškim zalivom in sta nekajkrat zašla tudi nad naše ozemlje. Bombnika sta letela precej nizko. Poveljnik v Sušaku je dal znak za preplah. Tvorilne in ladijske sirene so začele tuliti. Ker sta bila bombnika še vedno nad našim ozemljem, je začela naša protiletalska obramba streljati. Bombnika sta se takoj nato umaknila.

* **Spet tuja letala nad Bitoljem.** V nedeljo popoldne je priletelo pet letal neznane narodnosti nad Bitolj v višini 3000 metrov. Naši protiletalski topovi so takoj začeli streljati in so se v zrak dvignila tudi naša lovška letala. Neznana letala so nato odletela nazaj v Grčijo, odkoder so prišla.

* **V Somboru se podirajo hiše.** Nečavri nenadni nastop južnega vremena je imel za posledico podiranje hiš, v Somboru, Senti, Tavankutu in nekaterih drugih krajih v Bački. Južno vreme je namreč zakrivilo, da je začela talna voda izpodjedati temelje slabo zidanih zgradb. Oblastva so brž priskočila na pomoč. Tako je v Senti dobila vsaka družina okrog 6000 kosov opeke, da bi ojačila zidove. V Somboru je svojčas dobilo 27 družin brezplačno stavbišče, kjer so si postavili hišice. Že lanska povodenj je napravila mnogo škode na tem prostoru in drug se nekatere družine morale preseliti na drug konec me-

Moritz Lilie:

8

Blodnje življenja

Povest iz preteklih časov

V tistem času se je mnogo govorilo o skrivnostne mpočetju preroka iz zvezd, ki je bil pod zaščito stare, praznoverne, a zelo vplivne ruske kneginje. Tako se je zgodilo, da so bili najodličnejši ljudje naklonjeni astrologu (preroku iz zvezd) Raboullainu. Tudi v gledališču se je mnogo govorilo o njem. Nekatere moje tovarišice so ga obiskale in ga niso mogle prehaliti. Nekoliko radovedna in praznoverna kakor vsa mlada dekleta sem sklenila tudi jaz obiskati čudežnika, da bi, če mogoče, da kaj izvedela o svoji bodočnosti.

Rabouillaine me je sprejel izredno ljubeznivo. Spretno je znal izvleči iz mene moje skrivnosti in s tolažljivim besedami zbuditi v meni zaupanje, da sem mu izdala tudi svoje razmerje do Rozanova in njegovo nezvestobo. Prerok iz zvezd je napeto prisluhnil.

»Rozanov?« je vprašal. »Ali je to mladi gardni oficir, čigar oče je carov generalni adjutant in guverner v Petrogradu?«

»Da, ta!« sem vzkliknila presenečena. »Ali ga poznate?«

»Ne samo mladega moža, temveč tudi njegovo grofico Bertičevo,« je rekel prerok.

»Pred kratkim sem bil povabljen na večerno prireditev pri kneginji Polticinovi, moji visoki pokroviteljici, kjer je bil prisoten tudi mladi par, kateremu sem pred zbranimi gosti prerokoval bodočnost.«

»Bertičeva?« sem ponovila. »To je vendar tista rodbina, pri kateri je neka mlada dama iz mojega rojstnega mesta nastavljena kot vzgojiteljica! Ko sem prišla semkaj, sem ji prinesla pisma njenih sorodnikov.«

»Potem imate vendar dostop v hišo, četudi ne v grofovsko rodbino,« je pripomnil Raboullain. »Obisk vaše rojakinje vam bo lahko nudil priložnost spoznati srečno tekmovalko.«

Rekel je to počasi in z naglasom, tako da sem začutila v njegovih besedah globlji pomen. Njegove oči so se vprle vame z nepopisnim sočutjem in občutek globoke sramežljivosti me je prešinil pri tem pogledu — občutek sramote spričo dejstva, da sem se morala umakniti neki drugi le zavoljo tega, ker je bilo moje pošteno ime preneznatno, da bi mogla stopiti v tako odlično družino.

Raboullain je uganil moje misli in zadovoljen nasmeh se je porodil okoli njegovih ust. Iskra, ki jo je vrgel v moje prsi, je užgala požar maščevalnosti, katerega plameni so me grozili uničiti.

»A če bom videla osovraženo žensko, ki mi je ukradla življenjsko srečo, kaj naj storim?« sem vprašala vročično razburjena.

Mož je skomignil z ramami in pogledal proč. »Ni prijetnejšega občutka od občutka, da je maščevanje izvršeno. Za to pa je treba poguma in vztrajnosti. Kdor nima teh lastnosti, se ne sme pritoževati nad usodo, če

ga ta bije. Samo strahopetec krči pesti za hrbtno, pogumnik si sam poišče pravico.«

Čisto razločni skomig očitka, ki je dovedel skoro do obupa. Čutila sem moč v sebi, da bi žrtvovala tudi svoje življenje za ugonobitev tekmovalke, a francoski prerok, h kateremu sem prišla po svet, mi je z ledenim mirom očital slabost in strahopetnost. Bila je preračunana igra preroka iz zvezd z menoj, in ta igra me je, kar sem potem prepozno spoznala, oropala miru in samostojnosti. Namerno je okrenil vse svoje sovraštvo proti dekletu, ki je bila zdaj Vladimirova nevesta, medtem ko mi je Vladimir opisoval kot nesrečno, obžalovanja vredno žrtev razmer. V svojem takratnem razpoloženju nisem bila sposobna presoditi, kaj je resnica. Bila sem čisto v oblasti zagonetnega moža, ki me je zlorabil za svoje posebne namene. Mož je namreč tudi sam, kakor sem pozneje izvedela, smrtno sovražil mlado grofico Bertičevo samo zato, ker se je v neki družbi smejala Raboullainovi modrosti, s čimer je prejel vsi družbo osmešila prerokovo učenost. Neustrašena mladenka je celo knežni Polticinovi, ki je bila visoka pokroviteljica Raboullaina, označila tega za sleparja. Čeprav je knežna strogo zavrnila mlado grofico, so besede vendar rodile sad. V knežni se je zbudilo nezaupanje in prerok Raboullain je začutil, da je njegova vloga doigrana. Razumljivo je bilo torej, da je sovražil mladenko in iskal priložnost, kako bi se maščeval nad njo. Za maščevanje pa mi je manjkal pogum.

Planila sem po koncu in krčevito prijela Raboullaina za roko. »Kaj naj storim, Raboullain?« sem vzkliknila z glasom, drgeta-

sta. Oni, ki so poškodovane hišice samo obnovili, so pa letos prizadeti. Zdaj so se morali vsi izseliti iz napol podrtih hiš. Brezplačno stavbišče je namreč občina da tam, kjer je bilo 30 let močvirje. Zato mi čuda, da so se hišice podirale.

* **Smrtna nesreča.** Ko je vozil iz go. da hlo. de Janez Šmalc iz Brež, mu je meč potjo na peledeneli cesti v Kotu odpovedala zavora. Voz je naglo zdrknil naprej in stisnil Janeza k zidu hiše, tako da je že po nekaj urah izdihnil. Zdravnik mu ni mogel več pomagati. Pokojnik je bil dober gospodar. Zapušča ženo in dva nedoletna otroka. Pred leti je bil v Kanadi in si je s prihranki lepo popravil hišo in gospodarska poslopja. Naj v miru počiva! Hudo prizadetim svojcem so žalje!

* **Za opeklina mi je umrla.** Pred dnevi so prepeljali v ljubljansko bolnišnico dve leti staro uradnikovo hčerko Metko Prišlanovo iz Kranja, ki se je bila opekla z vrelim mlekom. Zdravniki so se trudili, da bi rešili življenje, pa je bilo njihovo prizadevanje zaman. Metka je kmalu umrla.

* **Zasuti in zmrzli vojaki na Bogatinu.** Po vesti Nemškega poročevalskega urada se je na Bogatinu pri Gorici dogodila huda nesreča. Snežni plaz je zasul celo patrolo italijanskih graničarjev, sestojajo iz enega oficirja in osmih vojakov. Druga nesreča je zadela oddelek 11 vojakov, ki so jih 5. februarja našli zmrzle v snegu. Našla jih je patrola, ki je bila poslana za njimi, ker se vojaki niso vrnili v določenem času.

* **Smrt v snegu.** Nedavno je bil v Ptujju živinski sejem, na katerem je neki mesar iz Slovenske Bistrice kupil ret glav živine. Te je oddal gonjaču, da jih odžene na dom v Sl. Bistrico. Močno je snežilo, ko je gonjač odšel iz Ptujja, in so mu nekateri odsvetovali, da bi krenil na dovo pot. Toda mož jih ni hotel poslušati. Tri dni nato pa je na svojem službenem obhodu našel v bližini Škol banovinski cestar zmrzlo truplo gonjača. Pri mrliču so našli živinske potne liste za ret govodi.

* **Krvava žalegra na Kočevskem.** Nedavno noč se je odigrala v Rajhenu na Kočevskem pretresljiva žalegra. Posestnik Ernest Rankel je v duševni zmedenosti zaklel svoja dva otroka, izmed katerih je prvi štel dve leti, drugi pa komaj sedem mesecev. Potem pa se je z nožem lotil še žene in ji zadal hudo rano na vratu. Nameraval je umoriti še sebe, pa so mu v zadnjem trenutku to preprečili. Ranjeno ženo in moža, ki si je pre-

zal sapnik, so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

* **Sprejem mladeničev v inženjersko podoficirsko šolo** v starosti od 18 do 21 let in vojaško podkovsko v starosti od 17 do 21 let. Rok za prijavo je do 15. marca letos. Vsa zadevna pojasnila dobite ustno ali pisмено v koncesionirani pisarni Franca Pera, kaptana v p., Ljubljana, Maistrova 14. Za pismeni odgovor priložite kolek ali znamko za 10 din.

Zanimivosti

× **Ruske čestitke Rooseveltu.** Tass poroča iz Moskve. Predsednik vrhovnega sovjeta Sovjetske zveze Kalinin je poslal ameriškemu predsedniku Rooseveltu tole brzojavko: »Ko tretjič stopate na čelo Zedinjenih držav, vam sporočam najiskrenejšo čestitko in moje najlepše želje vam osebno in pa za napredek ljudstva v Zedinjenih državah.« Predsednik Roosevelt je odgovoril s tole brzojavko: »Zelo cenim vašo čestitko, ki mi je bila poslana ob moji izvolitvi za predsednika Zedinjenih držav. Srečen sem, da vam lahko izrazim svoje najlepše želje.«

× **Motena oddaja vatikanskega radia.** Napovedovalec vatikanskega radia se je te dni poslušalcem po vsem svetu večkrat opravičil za radi počasnega oddajanja poročil po radijski postaji sv. Stolice. Dejal je, da je do tega prišlo, ker neznan nasprotnik že nekaj tednov neprenehoma moti oddaje vatikanskega radia, čeprav vodstvo postaje skrbno pazi, da oddaja samo taka poročila, ki so v skladu z božjimi in naravnimi zakoni in neovrgljivo potrjena. Ta poročila moti nekdo, ki sovraži resnico in hoče preprečiti, da bi bila lažniva propaganda razkrinkala, j erekel napovedovalec.

× **Hripa razsaja v Budimpešti.** Po časopisnih vesteh leži v Budimpešti 300.000 bolnikov, ki imajo hripo.

× **Zedinjene države štejejo nad 150 milijonov prebivalcev.** Zedinjene države v Severni Ameriki imajo po zadnjem ljudskem štetju nad 150 milijonov prebivalcev.

× **Nova kanadska divizija v Angliji.** Te dni je prispela v Anglijo nova divizija kanadskih vojakov in večji oddelek izurjenih kanadskih in avstralskih letalcev.

× **V Rumuniji so aretirali nad 6000 upornikov.** Na seji rumunske vlade je general Antonescu povedal, da je bilo dozdej zaradi zadnje vstaje zaprt 6278 oseb in zasežena mnogo orožja. General je še dostavil, da je oblastvom zapovedal, naj vse upornike sodijo strogo, toda pravično. Vsi tisti, ki bodo oproščeni, bodo prišli pod posebno policijsko nadzorstvo.

× **Italijanske izgube po italijanskih podatkih.** Vse dozdejšnje izgube v vojni znašajo po uradnem poročilu iz Rima skupno 55.000 mrtvih, ranjenih in pogrešanih.

× **Aretracije na Holandskem zaradi uboja nemškega vojaka.** V Rotterdamu je bilo prijetih 85 Holandcev, po večini mladih ljudi, zaradi uboja nekega nemškega vojaka. Tako poročajo radijske postaje ameriške družbe Columbia.

Ženski vestnik

Kako pravilno kuhaš in pečeš

Večkrat se zgodi, da celo izurjena kuharica napravi pri kuhanju napako, s katero pokvari jed. Če je gospodinja razmišljena ali pa se ji mudi, pristavi meso v mrzli vodi, zaradi česar je meso potem čisto brez okusa. Prav tako je napačno pristaviti jedi, ki imajo v sebi škrob, kar v vreli vodi, ker se na ta način vse skupaj sprime in jed potem skoro ni užitna.

Zlasti mlade gospodinje rade pozabijo pred kuho namočiti posušena živila, to je fižol, grah, lečo, ješprenj, sadje in podobno. Ta posušena živila se morajo pred kuho napiti vlagi, da se potem pri kuhanju more v njih razviti vodna para, ki jih zmehča, da so re samo okusnejša, temveč tudi laže prebavljiva.

Vsaka gospodinja mora tudi paziti na to, da je mast za pečenje mesa ali jedi iz moke zelo razbeljena. Če položimo meso v premo razbeljeno mast, se mast vlije v meso, ne da bi ga orumenila. Na ta način je meso bolj blede barve in neokusno. Kadar pečemo meso, ga ne smeš nikdar preveč poročiti v razbeljeno mast, ker se ta preveč ohladi in se ne more napraviti pravilna skorja na m. su.

Zelo erda razvada je med pečenjem prebadati meso s vilicami, ker na ta način sok iz-

»Grof in grofica sta se peljala na dvorni ples v zimski palači, kontesa Natalija pa je nekoliko bolna in mora ostati v sobi.« mi je pojasnila rojakinja in začela kuhati čaj.

»Mlada grofica Natalija je nevesta, kaj ne?« sem jo z mrzlično hlastnostjo vprašala.

Guvernanta me je začudeno pogledala, saj je moje obnašanje moralo zbuditi njeno pozornost. »Zaročena je z mladim gardnim oficirjem, ki je po rodu iz ene najodličnejših rodbin v Petrogradu.« je odvrnila.

»Rožanov, Vladimir Rožanov?« sem kričaje vprašala in zgrabila dekle za roko, da je od bolečine zavrnilo.

»Za božje ime, ali ste bolni?« me je vprašala rojakinja in se je skušala oprostiti moje roke. »Da, tako se piše. V nekaj mesecih bo poroka. Vi se menda zelo zanimате za to zvezo?«

»Oprostite! Ah, kako sem neumna! Glava me boli!« sem rekla. V resnici je v mojih možganih šumelo, kakor bi se v njih vrtela krila mlina na veter. V meni je vse vrelo in bala sem se že, da se mi ne bo zdaj, zdaj zmešalo v glavi.

»Res ste bolni, draga prijateljica!« mi je sočutno rekla mladenka. »Poklicala bom vozniaka, saj v takem stanju ne morete peš domov. Rada bi vas sicer spremljala, a ne morem, ker sem v službi. Moram ustreči mladi kontesi.«

Ko je bila izrekla te besede, je nalila čaja v kristalni kozarec in se obrnila k omari, da bi vzela iz nje žlico in tableto.

»Zdaj ali nikdar! Malo volje in maščevana boš!« mi je zašepetal zli duh. Soba se je zavrtela okoli mene. Krepko sem se morala

jočina od razburjenja, »Povejte, pripravljena sem na vse!«

Možak me je tako čudno pogledal, da mi je postalo kar tesno pri srcu. »Na vse ste pripravljeni?« je vprašal tiho.

Besede sem bila izrekla in nisem hotela s preklicem teh besed znova slišati očitke strahopetnosti. »Seveda«, sem potrdila vprašanje. »Četudi v stene življenja!«

Raboullain mi je stisnil roko. »Pogumna deklica ste,« je rekel »sijajno zadoščenje si boste priborili, za storjeno vam sramoto. Samo malo trdne volje in maščevanje bo izvršeno!«

Možak je vstal in stopil k neki staromodni pisalni mizi s številnimi skrinjicami in predali. Z majhnim ključem je odprl neki predal, ki ga na zunaj ni bilo videti, in vzel neko reč iz njega. Nato je predal spet skrbno zaklenil in vtaknil ključek v žep.

»Ta zmca zadoščajo za oprostitev duše od telesa,« mi je zašepetal. »Vzemite in porabite po svoji prosti volji. Pa lahko noč! Naj vam sveti zvezda sreče pri vašem velikem podvzetju!«

S tresočo roko sem zgrabila ponudeno mi reč. Bila je drobna stekleničica, v kateri je bilo komaj za nožev vršiček belega prahu. »Torej strup!« mi je zvenelo v ušesih, srce mi je divje tolklo in nekoliko svobodneje sem zadihala šele, ko mi je večerni hlad shladil žareče čelo.

Od tistega trenutka so bile vse moje misli usmerjene v izvršitev maščevanja. Moje tovarišice pri gledališču so stikale glave, če so me zagledale in zasmehljivih opazk ni manjkalo. Trpljenje zaradi izdane ljubezni se je pridružil še posmeh, posmeh zavoljo tega, ker

sem se upal misliti, da me bo vzel za ženo odlične plemič. Vsak dan mi je prinesel nova ponažanja. Moj položaj je postal neznosen. Malo sem se menila za to, da sem povzročiteljica svojega trpljenja komaj poznala in da ta o mojem prejšnjem razmerju z Vladimirom ni imela niti pojma. Videla sem v dekletu samo tisto bitje, ki je bilo krivo vse moje nesreče, medtem ko se na njenega ženina nisem niti malo jezila, saj sem bila trdno prepričana, da je prav tako trpel kakor jaz, da se je moral ukloniti volji svojcev in carovi želji.

Nekega večera sem se napotila proti palači grofa Bertičeva, da bi obiskala svojo rojakinjo. Sprejela me je ljubeznivo, izmenjali sva si znane novice iz domovine in jaz sem ji povedala, da bom zapustila nemško gledališče v Petrogradu in šla drugam, morda v London. Guvernanta mi je pripovedovala svoje majhne dogodke, a sem jo zelo raztreseno in nepozorno poslušala. Strašno razburjenje se mi je lotevalo, srce mi je slišno tolklo in v žepu svoje obleke sem krčevito stiskala stekleničico. Ženska, ki sem jo v svoji neumni zaslepljenosti smatrala za edini vzrok svojega gorja, je bila z menoj pod isto streho. Morda me je ločila od nje le stena. Toda kako naj pride mdo nje, kako se naj bližam žrtvi, ki jo je zasledovala moja plamteča ljubosumnost, kako naj izvršim svojo namero?

Usodno naključje, ki je pomagalo izvršiti že neštete zločine, je prišlo tudi meni na pomoč. Vstopil je sluga in postavil na mizo blesteč samovar.

»Milostljiva gospodična prosí, da ji skuhate kozarec čaja in ji potem kakšno uro delate družbo,« je rekel sluga in šel.

teče iz mesa in je meso potem praznega okusa.

V razbeljeno mast ne vtikaj po nepotreb- nem žlice, ker se razškrpi mast naokoli in se je tako mnogo potratila. Pa tudi opečeš se lahko, če ti brizgne mast v roko. Če pa že moraš z žlico v mast, glej, da bô žlica čisto suha.

Če imaš srebrne žlice, jih nikar ne rabi za pripravljane jajčnih jedi. Jajca imajo v sebi žvepleni vodik, od katerega srebrne žlice po- črni.

Kadar delaš omake, ne smeš dati v začet- ku v posodo dosti tekočine. Treba je le počasi dolivati vode, da je omaka okusna.

Jaje ne kuhaj v trdo v vodi, v kateri se kuha krompir, če nočeš, da bodo jajca imela okus po krompirju. Jajčna lupina je namreč prepustna in pride voda skozi lupino.

Mleka nikdar ne kuhaj na prehudem ognju, na katerem se rado prismođi in se tako po- kvari okus. Posoda, v kateri se je mleko pri- smodilo, se tudi ne da lahko očistiti. Razen tega se v taki posodi rad odkruši lošč.

Naj povemo še to, da za kuhanje cmokov ne rabi majhnih posod. Cmoki morajo prosto plavati v vodi, kadar se kuhajo, če hočeš, da bodo okusni.

Za kuhinjo

Ceneni pustni krapci. Namoči tri dekagrame kvasa v šestnajstinki litra mleka, kateremu dodaj košček sladkorja. V skledo deni pol kilograma moke, naredi v sredo jamo, vlij vanjo kvas, mu primešaj malo moke in ga pusti da vzhaja. Posebej pa mešaj četrt litr amlačnega mleka, pet dekagramov slad- korja, dva rumenjaka in dve žlici smetane. Vlij to v moko h kvasu, dodaj pol žlice soli, potem pa testo prav dobro zgneti. Nato ga pokrij s prtčcem, da vzhaja, naredi krape, pusti jih, da vzhajajo in jih ocvri.

Ocvrte miške. Deni v lonček štiri žlice mleka, košček sladkorja in zdrobi vanj tri do štiri dekagrama kvasa. V skledo deni en liter fine pšenične moke, naredi v sredi luknjo, vlij v to zmešani kvas, kateremu pri- mešaj malo moke, potem pa pusti, da vzhaj- ja. V lončku zmešaj četrt litra mleka, en rumenjaka, žlico sladkorja in žlico sirovega masla. Vlij to v moko h kvasu, vse skupaj rahlo zmešaj, prideni dobro polovico žlice soli in prav dobro zgneti. Postavi pokrito na topel prostor, da vzhaja. Medtem deni v kozico masti za dobra dva prsta visoko. Ko je mast dobro vroča in je testo vhalo, za- jemaj testo s podolgovato ploščato žlico (ne

preveč) in devaj v mast. Nato pokrij in čez malo časa obrni. Ocvrte miške deni v ce- dilnik.

Zabeljen domači zajec. Deni v kozico žlico sirovega masla, nekaj na koščke narezane čebule, peteršilja in timeza in lavorjev list. K temu dodaj na koščke zrezanega zajca, potresi s soljo in poprom, prilij malo kisa, juhe ali vode in pokrito pari pol do eno uro. Nato stresi v skledo, potresi z drobtinami, drobno zrezanim zelenim peteršiljem in čes- nom ter zabeli z razpuščenim sirovim ma- slom.

Kruh iz prosene in turščične moke. Marsi- kdo ima precej prosa in turščice, a žita sko- raj nič. Takšna družina si lahko pomaga ta- ko, da si da tudi proso zmleti. Seveda je prosena moka manj uporabna, a za silo tudi gre. Rabi pa proseno moko le v mešanici s turščično in le za kruh. Kruh iz same prose- ne moke se slabo drži in kmalu izgubi na okusu.

Kako skuhaš polento iz turščičnega zdro- ba. Turščice je še dovolj, zato se bodo zdaj mlevski izdelki iz turščice bolj kupovali ka- kor v rednih časih. Polenta se bo zavoljo te- ga večkrat kuhala, kakor se je doslej. Dobro polento skuhaš takole: Turščični zdrob pali v pločevinasti posodi na milem ognju brez vode dobro četrt ure. Vendar moraš biti pri tem delu zelo pozorna. Zdrob je treba ves čas urno mešati, da izgubi vonj po sirovem, nikakor pa se ne sme prismođiti. Šele, ko je zdrob sprazen in prijetno diši, ga zalijemo s slanin kropom, ki ga mora biti približno še enkrat toliko kakor zdroba. Na eno mero zdroba torej dve meri vode. Polento je tre- ba med kuhanjem skoro ves čas mešati. Ku- hana je v polovici ure. Ako bi se med tem časom preveč zgostila, ji dolij nekoliko sla- nega kropa, zmešaj in kuhaj še nekaj časa.

Turščični žganci so okusnejši, če moko prej malo opraziš. Spraziš jo malo v pločevi- nasti posodi na rahlem ognju. Med praže- njem moraš moko ves čas naglo mešati. Pa gledati moraš na to, da je ne prismođiš. Pri kuhanju turščičnih žgancev naj bo slanega kropa za približno polovico več kakor moke. Žganci se kuhajo okoli pol ure. Moko vsu- jemo v krop vso hkratu, tako da se napravi velik cmok, ki ga posredi s kuhlničnim ro- čajem prevotljivo do dna, da se krop počasi zlije čez ves cmok. Paziti je treba, da ne jemljemo preveč vode, ker z odlito vodo gre tudi nekaj moke v izgubo.

Iz turščične moke ali zdroba napraviš do- bro juho. Zakuhaš turščično moko na slani

vodi. Med kuhanjem ves čas mešaj s kuhl- nico, da se ne napravijo kepice. Vreti mora približno pol ure. Moke more biti toliko, da je kuhana juha podobna bolj redki kaši. V juhi razmešaj žlico masla. Nato naj ne vre več. Zelo izboljšaš juho, ako na drobno na- režeš vanjo kuhano kranjsko klobaso ali razmešaš v njej precej nastrganega sira. Tu- di v juhi od prekažene svinjine lahko na ta način kuhaš turščično moko. Ta juha je še posebno okusna. Namesto turščične moka lahko rabiš turščični zdrob, ki ga prej malo prepražiš v železni posodi, nato pa zalifeš s vrelo slano vodo ali juho od prekažene svi- njine in skuhaš.

Praktični nasveti

Kako spoznate starost jajc. V večjo stekle- no posodo, ki ima obliko velike čaše, vlijete pol litra vode. Vanjo denete šest dekagramov soli, ki se mora stopiti. Sveže, še ne tri dni staro jajce pade na dno posode, nad tri dni staro plava blizu vrha, starejše jajce pa pla- va kar na površju.

Popotnikova torba

Križev pot pregnanih otrok

Maribor, februarja

Med Mariborom in Dravogradom prihaja- jo zadnje čase kljub hudi zimi in visokemu snegu na našo mejo skupine židov. V teh skupinah so stari in mladi, zdravi in bolni, vsi pa izčrpani, ozebli, preplašeni in do ko- sti sestradani. V eni sami nedavni noči so prišle k Sv. Duhu na Ostrem tri skupine, v prvi 17, v drugi 22, v tretji enajst oseb. Naši granicarji so jih vrnil ~~nevez~~, ker predpisi tako zahtevajo, čeprav so sa jim ubogi ljudje smilili. Take skupine pri- hajajo zdaj vsak dan in se vračajo nazaj. Pred dnevi pa se je neki skupini 25 oseb po- srečilo, da so prišle že do Hoč, pa je bila tam prijeta in spet vrnjena.

Toda skupine, ki je prišla k nam preko Radla nad Marenbergom pretekli teden, se ni upal nobeden naš granicar vrniti. Bilo je v njej 17 mladih deklic. Najmlajša je šte- la 10, najstarejša 16, večina ostalih pa 12 do 13 let. Vse so bile židovke, vse slabo oble-

prijeti za mizo, da nisem omahnila. Tedaj sem brala na kozarcu vbrušeno ime: Natalija. Tisti trenutek mi je domišljija tudi pricarala pred oči ugonobiteljico moje sreče naslonje- no na ramo Vladimira — mojega Vladimira, ki mi ga je bila ugrabila. Videla sem jo v mislih oblečeno v prekrasno nevestino oble- ko, in ko je šumela mimo mene, me je zanič- ljivo in ošabno pogledala. Tedaj me je minil zadni ostanek razsodnosti. Moja duša je bila do vrha polna bolečin in ljubosumnosti, vzela sem iz žepa stekleničico in sekundo pozneje je bil čaj zastrupljen...

Srepa sem zrla v usodni kozarec. Moja razburkana domišljija je čarala vsakovrstne strašne prikazni vanj. Zdelo se mi je, da se je režala iz kozarca vame mrtvaška lobanja. Nato so se začele viti iz zastrupljene tekočine kače in se ovijati okoli lobanje, ki se je zdaj- ci spremenila v glavo Meduze in mrzle oči iz te glavě so zijale vame, da se je kri v mo- jih žilah pretvarjala v led. Nato sem videla obličje hudobnega duha, ki mi je škodoželjno mežikal, naj mu sledim. Povedel me je v vi- soko, tiho grobnico, odgrnil črn zastor in s suho roko pokazal na krsto, okoli katere so gorele sveče. V krsti je ležala moja smrtna sovražnica tiha in bleda, toda lepa kakor bela kamelija, ki jo je držala v roki. Mlad mož v uniformi carove garde je klečal poleg trupla. Pri mojem vstopu je nekoliko vzdignil glavo, a se je takoj z izrazom najglobljega studa obrnil proč, ko je bil zagledal mene.

Komaj sem premagala svojo razburjenost, zahvalila sem se svoji rojakinji in sedla v voz, ki ga je eden izmed slug priskrbel zame. Vozniku sem naročila, naj me popelje do Ra- boullainovega stanovanja. Šele tam sem se malo pomirila. Ne vem več, kako dolgo sem

bila pri preroku in o čem sva govorila. V moji glavi se je vse vrtelo. Samo tega se še spominjam, da sem temu Francozu povedala vse in, da sem začutila nekako olajšanje, ko sem bila zaupala sočutnemu človeku svojo krivdo. Raboullain mi je svetoval naj čim hi- treje zapustim Petrograd. Razumela sem, da me lahko samo hiter beg reši strašnih posledic mojega zločina. Prerok iz zvezd mi je po- vedal, da se že dolgo časa peča z mislijo, da bi tudi sam obrnil Petrogradu hrbet. Predla- gal mi je, da bi skupno odpotovala. Z vese- ljem sem sprejela njegov predlog. Opora iz- kušenega moža mi je bila v takem položaju prav potrebna. Seveda sem kmalu ugotovila, da njegovega sočutja zame ni bilo priposo- vati njegovi plemenitosti, temveč da je imel prav mnogo vzrokov, da se je hkratu z menoj umaknil iz Petrograda. Zakrivil je bil vrsto sleparstev in se je bal, da ne bo zdaj, zdaj prišlo vse na dan.

Naj na tem mestu zapišem, kar sem mno- go pozneje izvedela. Ko se je pri Nataliji po- kazal učinek strupa, je nastala v grofovski hiši nepopisna zmešnjava. Poklicani zdravniki so storili vse, da bi ji rešili življenje. Dali so ji močna protisredstva. Kontesa je bila zaradi čudnega okusa popila le malo čaja. Ta okolnost ji je rešila življenje. Ozdravela je čisto in za nekaj mesecev pozneje omožila z Rozanovom. Ta je, ko je bil slišal o mojem obisku pri gubernanti, takoj zaslutil, kaj se je bilo zgodilo. Ker pa je hotel svoje prej- šnje razmerje svoji nevesti zamolčati, je s svojim vplivom dosegel, da se je sodna pre- iskava ustavila. To se mu je posrečilo toliko laže, ker je poizkušeni zločin k sreči ostal brez zlih posledic. Uboga gubernanta pa je izgubila službo, vendar je imela srečo, da je

dobila drugo službo na nekem samotnem ple- miškem dvoru v notranjosti Rusije. Tara je uslužbena menda še zdaj...

Na parniku, ki naju je peljal v Stockholm, sem se držala izključno le Raboullaina, za druge ljudi pa se nisem brigala. Mož je bil nasproti meni tako obziren, pozoren, skoro spoštljiv, da si je pridobil moje polno zaupa- nje in sem smatral za srečo, ko mi je stavil ponudbo, da bi imela skupno stanovanje in vodila skupno gospodinjstvo. Prihranila sem si bila znaten znesek in moj spremljevalec mi je zatrdil, da ima tudi večje premoženje, ki je po večini naloženo v Nemčiji. Tako je torej kazalo, da sva bila obvarovana skrbi za obstanek. Prerok iz zvezd mi je rekel, da me bo pred ljudmi izdajal za svojo hčerko. Jaz sem po daljšem premišljevanju privolila v ta predlog s pogojem, da prevzame pred svetom moj priimek.

Nekaj časa sva jo dobro vozila. Najino raz- merje je bilo v resnici takšno, kakršno mora biti med očetom in hčerjo. Kmalu pa sem opazila, da je porabil ves svoj denar. Začela sem mu dajati svoj denar in zame so nastali znatni izdatki. Njegovo pripovedovanje o ve- likem premoženju, ki ga je baje imel, se je izkazalo za sleparstvo. Začel je igrati in na debelo zapravljati denar, in sicer izključno moj denar. Moji opomini in prošnje so ostali brez najmanjšega uspeha in ko sem mu na- posled odrekla svojo podporo, mi je zagrozil s sodno prijavo. Dajati sem mu morala spet in spet denar, ki ga je izsiljeval od mene. Prepozno sem spoznala, da sem padla v oblast zlikovcu, ki je moje zaupanje izrabljal na najsratomnejši način.

(Dalje)

čene v poletne obleke. Na nogah je imela večina platnene čevlje. Prišle so po ozki gazi med visokim snegom, ki jim je segal preko glav. Starejše so nosile mlajše tovarišice, ki niso mogle več hoditi.

Otroci so pripovedovali, da so hodili tri dni po snegu, ves čas peš. Privedli so jih v Maribor, kjer jim je židovska cerkvena občina najela stanovanje v hotelu Novem svetu. Več otrok je hudo bolnih. Vse so pa prehlajene in bodo še dolgo čutile posledice tega strašnega potovanja. Vse deklice so sirote brez staršev. Preden so jih odpravili na pot, so jim sporočili, da so njihovi tarši mrtvi. V Mariboru zbuja strašna usoda teh pregnanih otrok splošno sočutje.

Reja malih živali je važna

Jesenice, februarja

Že dolgo je društvo »Rejec malih živali« na Jesenicah pripravljalo razstavo malih živali. Odbor društva pod predsedstvom marljivega Albina Vistra je storil vse, da je bila razstava skrbno pripravljena in se je ob otvoritvi 8. t. m. v meščanski šoli pokazala v takem obsegu, da je v čast mestu in društvu.

Na razstavi je 47 kletk kuncev, osem kletk kokoši, devet kletk golobov in nekaj kletk zlatih fazanov, pavov, kanarčkov, papigic in drugih ptic. Med kunci so prevladovali orjaki, katerih reja se menda najbolj izplača. Od kokoši so bile razstavljene predvsem štajerke, dalje plimetke, rodajlentke in leghornke. Živali so ocenjevali strokovnjaki in so bile številne živali označene z odlično oceno.

Reja malih živali, predvsem kuncev, je za industrijske kraje še prav posebno pomembna. Vsa razstava je pokazala, da je reja malih živali v tem mestu in njegovem okolišju izredno dobro razvita, kar je gotovo pohvalno.

Selniški Sokol je delaven

Selnica ob Dravi, februarja

V nedeljo 2. t. m. je bil redni občni zbor Sokola v Selnici ob Dravi ob številni udeležbi članstva, posebno mladine. Iz uvodnega govora staroste br. Grahorja in poročil ostalih odbornikov je razvidno, da je bilo delo društva lani zelo živahno.

V letu 1940. je štelo društvo 26 članov in članic, 16 naraščajnikov in naraščajnic in 12 dečkov in deklic.

Br. blagajnik je poročal, da je imelo društvo 18.974 din dohodkov in 14.323 din izdatkov. Zaključno stanje blagajne je torej 4.651 din, kar je zelo razveseljivo. Med dohodki je pomembna vsota 12.540 din, ki izvira od raznih prireditiv, med izdatki pa zavzemajo največji znesek nakup inventarja in priprave za prireditve.

Društvo je imelo dva telovadna nastopa, in sicer pri Sv. Duhu ob priliki desetega binkoštnega izleta na mejo in 13. oktobra v Selnici, ki je bil združen z razvitjem naraščajnskega prapora, dve akademiji, štiri gledališke predstave, pet izletov, tri proslave, noč budnosti in dan pripravljenosti.

Iz poročil br. načelnika in br. prosvetarja je razvidno, da je društvo v enaki meri skrbelo za telesni kakor za duševni razvoj svojega članstva. Da bi bil v bodoče razmah društva še močnejši in uspešnejši, si je društvo zadalo nalogo, postaviti si svoj dom, za katerega ima že pripravljen stavbeni prostor na krasnem letnem telovadišču. Pripravljeno je tudi že gradbeno tvorivo.

Pri volitvah je bil izvoljen z majhnimi spremembami stari odbor s starosto br. Grahorjem.

Delo te sokolske edince je posebno važno, ker je obmejno Kobansko narodno kakor gospodarsko najbolj zapostavljeni del slovenskega narodnega telesa.

Kočevsko pismo

Kočevska Reka, februarja

Pred dnevi smo imeli v Kočevski Reki občni zbor podružnice Družbe sv. Cirila in Metoda, ki se je razvil v manifestacijo slovenske narodne zavednosti. Zbora so se ude-

ležili vsi člani in članice, ki so prihтели izpod Krokarja, Goteniškega Snežnika in celo od Kolpe. Zbralo se nas je nad 175 mož, žen, fantov in deklet. Vse, kar čuti slovensko pri nas, se je zbora udeležilo. Solski upravitelj g. Tratar je kot predsednik orisal delo podružnice v preteklem letu in tudi prečital prav neljubeznivo pismo, ki ga je prejel pred dobrim letom od nepodpisanega pisca. V pismu mu je neznanec obetal razne dobrrote. Pa se napovedi niso uresničile. G. Vrabec je kot zastopnik Slovenske straze pozival k skupnemu delu. Zastopnik kočevske podružnice g. Figar pa je v jedrnatih besedah podal smernice za novo delo. V očeh vseh navzočih se je videlo, da so bili veseli, ker se je Družbi sv. Cirila in Metoda posrečilo zbrati toliko Slovencev pod svoje okrilje. V slogi je moč, je naše geslo.

Pretekli mesec smo imeli pri nas prvo slovensko mašo. Malo čudno se to čuje. Smo zadovoljni, da je vsaj tako, kajti bila so leta, ko se ni slišala v cerkvi naša beseda. V cerkvi ni še vse tako, kakor bi moralo biti, pa upamo, da se bo vse počasi uredilo.

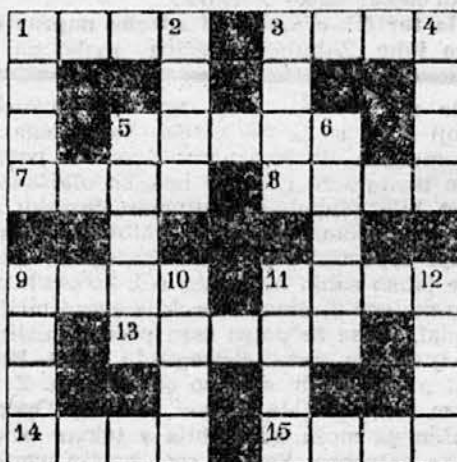
Siromaščino, ki nas tare, nam je olajšala Družba sv. Cirila in Metoda. Za božič so bili obdarovani vsi naši otroci. Prejeli smo za preko 15.000 dinarjev daril v blagu in čevljih.

Da nam ni dolgčas, poskrbe naši sosede, ki zmerom kaj uganejo. Zdaj hite s popisovanjem posestev, ki jih cenijo v visoke stotisoče. Kaj bi bilo, če bi se davčna oblastva malo zanimala za dohodke s teh posestev. ki morajo biti pač veliki, če so toliko vredna.

Nedavno so se Slovenci iz Morave in Stalcarjev domov grede malo ustavili v Novih Lazih in zapeli nekaj lepih domačih pesmi. To pa ni ugajalo tistim, ki se z veliko vnemo večer za večerom zbirajo in prepevajo neke čudne pesmi. Počakali so naše ljudi, ki so po bližnji hiteli domov in jih iz zasede napadli. Lotili so se s kamenjem in koli tudi žensk in otrok, nato pa pobegnili. To so junaki, kaj ne? Žensk in otrok se lotijo, pred možmi pa zbeže. To omenjamo le zato, ker se mnogokrat čuje očitek, da smo Slovenci tisti, ki motimo mirno sožitje.

Ugankarski kot

Križanka

Pomen besed

Vodoravno: 1. celina sredi morja, 3. del pohišstva, 5. večja ptica, 7. sorodnica, 8. oseba iz svetega pisma (njegova palica je ozelelena), 9. hrana Izraelcev v puščavi, 11. pot, 13. del imena abesinske prestolnice, 14. del pohišstva, tudi gora na Gorenjskem, 15. del telesa.

Navpično: 1. samostanski predstojnik, 2. kokoš, 3. izdelek iz žita, 4. zadnja besedica v mnogih molitvah, 5. del hlše, tudi strma skala, 6. del cirkusa, 9. zvezda rdeče barve, tudi starodaven bog vojne, 10. oseba iz svetega pisma, žrtev prvega uboja, 11. skupina pevcev, 12. srd.

Križanka se rešuje tako, da se vstavlja v predalčke na mreži črke posameznih besed. Besede segajo od predalčka s številko do prihodnjega črnega predalčka ali pa do roba križanke. To velja za vodoravne in za navpične vrste. Besede se križajo, tako da torej v en predalček ne smeta priti dve različni črki.

Obratnica

CUNJE — DOBA — ISTRA — RIBA — GRAPA — KLAS — HUBERT — UDAR — RIGA — VRATA — BELA — MARA.

Črke posameznih besed prestavi tako, da dobiš druge besede. Njih začetnice ti dajo ime in priimek slovenskega pesnika in pisatelja, ki je med našim narodom zelo znan.

Dopolnilnica

Ā Ā L Ō V Ā S Ō
D J O S A S A M A

V prvo vrsto vstavi prave črke, da dobiš v navpičnih vrstah besede, v prvi vodoravni pa naš znan pregovor.

Čaroben lik

1. A A A A A
2. A A A C I
3. I I I J J
4. L L N N P
5. P R V Z Z

Iz teh črk sestavi besede naslednjega pomena: 1. raztrganec, 2. gora pri Beogradu, kjer stoji naš spomenik Neznanemu junaku, 3. evropska prestolnica, zdaj zasedena, 4. krstno ime enega najbolj znanih voditeljev kmetskih puntov, 5. ne naprej!

Besede se berejo enako v navpičnih in vodoravnih vrstah.

Rešitve je treba poslati tako, da bodo najpozneje čez teden dni v naših rokah. V drugi številki bomo potem objavili rešitve. Med tiste, ki bodo prav rešili vsaj dve uganki, bomo po žrebu razdelili nekaj lepih knjižnih nagrad. Rešitve pošljite na dopisnici!

Točno — značaj je usoda

Cisto naš je pregovor, da je vsak svoje sreče kovač. Seveda pa tega pregovora ne smemo razumeti tako, da bi bil človek vedno sam odgovoren za svojo srečo. Često človek svojega značaja sam dobro ne pozna, in iz tega izvirajo napake, ki jih je zagrešil. Često pa značaj tudi pozna vsaj površno, pa nima moči, da bi ga popravil. Naloga moderne

znanstvene psihografologije je zato v glavnem pač ta, da človeku odkrije do vseh podrobnosti njegov značaj in temperamento, ga opozori vnaprej na vse nevarnosti, ki mu utegnejo groziti v življenju in mu pokaže pot, po kateri mu je treba hoditi, da se izogne neprilikom in doseže vsaj tisto mero sreče, ki mu je dosegljiva. To pa je največja dragocnost, najpopolnejša pomoč in najlažja rešnica človeka in njegove življenjske usode. Spoznaj samega sebe in našel boš svojo pravo pot!

Do te sreče pa nas more pripeljati samo eksperimentalna psihografologija in nobena druga znanost, kajti le ta posega v najgloblje globine človeške duše. F. T. KARMAH je eden izmed prvih velikih pionirjev te znanosti, kateri je posvetil vse zanimanje svojega življenja. Ko se bo kdaj pisala zgodovina velikih utemeljiteljev moderne znanstvene psihografologije, v njej ne bo manjkalo ime Slovenca F. T. Karmaha.

Grafolog F. T. Karmah je do sedaj spisal dve poučni knjigi, ki bosta koristili vsakemu, kdor jih bo temeljito proučil. Knjigo »Naš život i okultne tajne« je edina strokovna knjiga iz področja grafologije v našem jeziku, dočim vam bo knjiga »Vaša lična draž« (osebni vpliv) v korist, da ojačite svojo voljo in da imate dovoljen vpliv na svojo okolico. Knjige lahko naročite pri F. T. Karmahu, Žalec.

Iz naših delavskih krajev

Stražišče pri Kranju

V nedeljo, dne 2. februarja je imela podružnica NSZ svojo letno skupščino ob številni udeležbi članstva. Predsednik tov. Tomaž Kavčič je otvoril 17. občni zbor in v uvodu pojasnjeval vzroke, ki so pred 17. leti privedli delavce v Stražišče do sklepa ustanoviti podružnico NSZ. Podružnici predseduje od njene ustanovitve neumorni socialni delavec naš tov. Kavčič. Z obžalovanjem ugotavlja, da nima podružnica NSZ še danes onega vidnega položaja med delavstvom, kateri bi ji moral pripadati po vseh težkih borbah za delavske pravice. Nezavednost delavstva je kriva, da ima organizacija še danes iste težkoče kot pred 17 leti le s to razliko, da se je takrat delavec boril za izboljšanje svojega gmotnega položaja, sedaj pa se bori zgolj še za svoj obstanek. Ravno sedaj je treba čim tesnejše povezanosti delavca v strokovni organizaciji, ako hočemo pridobiti organizaciji in delavstvu večjo moč in ugled pri delodajalcu.

Tajnik tov. Gros je podal obširno in izčrpno poročilo o vsestranskem agilnem delu podružnice v pretekli poslovni dobi ter omenjal sestavo nove kolektivne pogodbe tekstilne stroke, ki bo po vsestranski proučitvi predložena delodajalcem. Poleg predsednika Kavčiča se je izkazal tudi tajnik Gros kot prava duša organizacije v preteklem letu, ko ima podružnica poleg drugih vidnejših uspehov zabeležiti porast članstva za preko 100%. Stvarno blagajniško poročilo je podal požrtvovalni tov. Hafner. Podružnica je podpirala svoje članstvo ne samo v boleznih, ampak celo svojce na orožne vaje poklicanih članov in s tem vršila široko-socialno akcijo.

Kot zastopnik centrale se je oglasil k besedi centralni tajnik tov. Jančar Albin, ki je v jedrnatem govoru opisal delo NSZ. Centrala je preobložena s stalnimi mezdni gibanji po vseh krajih naše domovine. Živimo v času, ko ne samo družina, ampak tudi domovina zahteva od nas celega moža in moramo paziti, da iznesemo svoje želje mirnim potom, ker se nahajamo v sredini vojujočih se držav. Zreli smo dovolj, da vzdržimo red sami, pa četudi pri racioniranem koščku črnega kruha. S temi besedami smo dovolj poudarili požrtvovalnost delavstva na vseh poljih našega javnega udejstvovanja in zato pričakujemo od merodajnih oblasti, da bo znala upoštevati upravičene želje slovenskega delavstva.

Zastopnik NSZ je v svojih nadaljnjih izvajanjih omenjal naredbo banovine Hrvatske, ki odreja obveznost sklepanja kolektivnih pogodb in preperečuje izigravanje s tem, da grozi s postavitvijo komisarija vsem podjetjem, kjer se hočejo delodajalci izmikati prilagoditvi znosnejših razmer med delavci in njimi. Prej ali slej bo morala oblast tudi pri nas ukreniti, da bo ublažila socialno bedo delavstva na radikalnejši način.

Številne navzoče je pozval naj s podvojeno voljo gredo na delo in prepričajo še ostale sotrpine, da le v skupni in složni organizaciji lahko uveljavljajo svoje težnje. NSZ vzgaja svoje članstvo tudi na polju kulture in prosvete ter v ljubezni do svoje domovine. Brez dela in borbe ni zmage!

Občni zbor je med drugim pozdravil tudi predsednik podružnice NSZ v Kranju tov. Mlinar.

Soglasno je bil izvoljen sledeči odbor: Kavčič Tomaž predsednik, Volčič Rudi podpredsednik, Gros Rudi tajnik, Hafner Franc blagajnik. Odborniki so tov.: Česenj, Stanič, Hafner Janez, Križnar, Kramar, Krek, Križnar Marija, Jekovc, Hafner M., Gradišar, Rehberger, Žagar in Križnar Minika.

Med slučajnostmi se razvije kratka debata, po kateri zaključil predsednik tov. Kavčič lepo uspeli občni zbor.

Domžale

Podružnica NSZ vabi na širšo odborovo sejo v soboto, dne 15. februarja 1941 ob 5. uri pop. Na dnevnem redu so važne in nujne zadeve. O d b o r.

V nedeljo se bo poročil naš tovariš Orehek Ivan z gdnco. Dorico Pavli. Vsi tovariši in tovarišice mlademu zakonskemu paru iskreno čestitamo z željo, da bi bila njuna življenjska pot vedno s cvetjem posuta.

Jesenice

Podružnični občni zbor se je vršil v nedeljo, dne 9. februarja 1941 v prostorih Sokolskega doma. Bil je prav dobro obiskan, zlasti če upoštevamo, da je bilo veliko tovarišev zaposlenih vsled izrednih del v tovarni. Na tem občnem zboru so podali poročila podružnični funkcionarji; iz poročil je bilo razvidno, da so vsi funkcionarji izvršili svojo dolžnost napram organizaciji. Predsedniško poročilo je podal predsednik tov. Zupan Tine in zlasti poudarjal, da je treba med članstvom več agilnosti in borbenosti duha, ker bo le na ta način naša organizacija napredovala in žela 100 odstot. uspehe. Iz tajniškega poročila, ki ga je podal tov. Žen Tine, je razvidno v podrobnem vse poslovanje naše podružnice. Podružnica je imela v preteklem poslovnem letu polne roke dela z mezdniimi akcijami za vpeljavo draginjskih doklad itd. Naša podružnica se mnogo trudi, da svoje članstvo čim bolj utrdi v ideologiji, katero zastopa NSZ. Delo v prosvetnem odseku služi z raznimi kulturnimi prireditvami razvedrilu članstva. Tudi na gospodarskem polju je bila naša podružnica zelo agilna. Tozadevno poročilo je podal tov. Mikelj Franc. Blagajnik tov. Avsenik je poročal o stanju blagajne in je iz poročila razvidno ugodno finančno stanje podružnice. Pri volitvah novega odbora je bil izvoljen v pretežni večini stari odbor, ki mu načeluje zopet naš dolgoletni in neumorni predsednik tov. Zupan Tine.

Pri slučajnostih je predsednik Zupan Tine kot odbornik glavne Bratovske skladnice v Ljubljani podal poročilo o stanju staro in novoupokojencev, ki je bilo z velikim odobravanjem sprejeto.

K besedi se je prigrasil zastopnik centrale poslevoedeči podpredsednik tov. dr. Bohinjec, ki je v svojih izvajanjih bodril in pozival članstvo k vztrajnosti in delu za napredek Narodne strokovne zveze. Njegovim stvarnim izvajanjem so številni zborovalci sledili z velikim zanimanjem.

Vse izvoljene odbornike vabim na odborovo sejo podružnice NSZ, ki se bo vršila v nedeljo, dne 16. februarja 1941 ob pol 10. uri dop. v prostorih naše podružnice v Sokolskem domu na Jesenicah. Ves odbor in revizorje pozivam na točno in sigurno udeležbo, da bo tako mogoče razdeliti delo med posamezne odbornike. Predsednik.

Ljubljana

Občni zbor ljubljanske podružnice NSZ se bo vršil v nedeljo dne 16. februarja 1941. v tajništvu NSZ v Delavski zbornici točno ob 10. uri dopoldne. Prijatelje in člane podružnice naprošamo, da se občnega zbora v polnem številu udeležijo.

V petek dne 14. februarja pa vabimo vse odbornike da se udeležijo ob 6. uri zvečer redne odborove seje, katera se bo vršila na običajnem mestu. Pridite gotovo!

Ribnica

Podružnica NSZ v Ribnici priredi v nedeljo, dne 16. februarja 1941 ob 10. uri predavanje v gostilni g. Radoniča. Predaval bo o delavskem zavarovanju tov. dr. Kovič.

Pričakujemo, da se bo tega predavanja udeležilo vse naše delavstvo, ker ga morajo taka vprašanja v prvi vrsti zanimati. O d b o r.

Politično pomirjenje med strankami

V nedeljo se je sestel v dvorani Kazine banovinski odbor Jugoslovenske nacionalne stranke za dravsko banovino. Udeležba je bila polnoštevilna. Seje se je udeležil v imenu osrednjega vodstva stranke njen podpredsednik g. dr. Grga Andjelinović. Na dnevnem redu seje, ki jo je vodil predsednik odbora g. dr. Janko Rajar, so bila poročila o notranjem in zunanjem političnem položaju in razprava o pereh političnih in gospodarskih vprašanjih.

Posebno zanimivo je bilo poročilo ministra g. Ivana Puclja, ki je glede pomiritve med strankami izjavil med drugim tudi to-le:

Z napredne strani je bilo izven političnega okvira storjeno pri nas doma celo več poskusov, da se narodne sile složno zbero zlasti pri narodnoobrambnem delu.

Vsi ti koraki so ostali brez uspeha, ne po krivdi naprednih ljudi. Tudi nam razmere doslej niso dopuščale v dovoljni meri izvajati pravilno vlogo opozicije, katere javna kritika je nujno potrebna za zdravo državno politiko zlasti v času, ko nimamo narodne skupščine. Naša stranka se je vedno zavedala, da je tvorno politično združenje in da mora tudi v opoziciji biti njegova vloga vedno tvorna.

Zgodovinska resnica je, da si brez naprednih, svobodoljubnih ljudi ni mogoče zamisliti napredek našega ljudstva. Tega naši politični nasprotniki mnogokrat niso hoteli priznati. Mnogi so se celo vdajali upanju, da bo mogoče napredni živelj čisto uničiti in zatreti in naše politično združenje izločiti kot činitelja narodnega razvoja. Takih poskusov se je izjalovilo več že v preteklosti, a tudi v dobi zdajšnjega totalitarizma se niso posrečili. Pač pa so bile mnogim našim ljudem prizadejane hude škode, ponižanja in preganjanja, a vse to ni zlomilo našega duha in ni uničilo našega dela. Pa tudi ne naše volje, naše samozavesti in našega prepričanja, da se napredni činitelj ne da trajno izločiti iz našega narodnega življenja brez največje škode za narod in državo in da so vrednote razumniškega, nravnostnega in osebnega značaja, ki jih vsebuje napredni živelj, nepogrešljive zlasti v trenutku, ko se postavlja vprašanje bodoče usode našega naroda.

Mi smo iskreni zagovorniki notranjega pomirjenja. Pripravljeni smo povsod, kjer gre za velika in važna vprašanja, sodelovati z vsakomur, ki je z nami istih misli, da smo namreč Slovenci, Hrvati in Srbi postavljeni pred eno največjo dolžnost: očitati in urediti svoj skupni dom. Tako sodelovanje je mogoče le na podlagi načelne enakopravnosti in nikakor ne na osnovi podrejenosti. Kot opozicija zahtevamo predvsem svobodo kritike. Zavedamo se, da je danes bolj kakor kdaj potrebno, da je kritika tvorna. Obžalujemo poskuse, kakršne smo ponovno doživeli in še nedavno spet občutili v nekem beograjskem listu, da se namreč razglašajo ljudje iz skupine, ki drugače mislijo, za narodne izkorenjenice in nevarne škodljivce narodnega obstoja. Pomirjenje zahteva ureditev medsebojnih odnošajev na podlagi medsebojnega spoštovanja.

Nas vodi vroča želja, da s svoje strani doprinesemo, kar moremo, za okrepitev našega naroda in naše države. Razvoj dogodkov nas je potrdil v naši globoki veri v jugoslovensko misel, katere jedro je usodna povezanost Slovencev, Hrvatov in Srbov.

Nesporno je pravilno, da pride pobuda, kako naj se doseže pomirjenje, od one strani, ki nosi danes vso odgovornost za javne razmere v Sloveniji. Seveda pobuda ne more biti samo v besedah in v pozivih, temveč se mora pokazati z dejanji, ako naj bo resna in ako naj bo stvaren začetek novega razvoja.

Če smo za politiko pomirjenja, vršimo s tem tudi eno izmed svojih prvih dolžnosti kot člani Jugoslovenske nacionalne stranke, katere vzor je složen, silen, samozavesten narod, krepko združen pod svojim kraljem in v trdno sklenjeni fronti razvrščen za svojo narodno vojsko in s svojo politiko odločen očuvati za vsako ceno svojo svobodo in svojo neodvisnost.

RADIO

Ljubljana

od 16. do 23. februarja.

Nedelja, 16. februarja: 8.00 Jutrnji pozdrav. 8.15: Paganini: Velika sonata za kitaro solo in violino (Stanko Prek, dr. Drago Zajc). 9.00: Napovedi, poročila. 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve. 9.45: Verski govor (ravnatelj Jože Jagodic). 10.00: Reproduciran orkestralni koncert. 10.30: Veseli godci in Trboveljski pevski jazz. 12.00: Heydn: Simfonija v d-molu (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Radijski orkester. 17.00: Beg z dežele, njega vzroki in posledice (dr. Franc Pergar). 17.30: Pozdrav rojakom! Domači glasbeni spored (radijski komorni zbor in radijski orkester; vo Šijanec). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Ura slovenske pesmi in besede (pel bo Slovenski vokalni kvintet, vmes recitacije). 20.30: Za zabavo in oddih (plošče). 21.00: Domači spored (radijski orkester). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Prenos lahke glasbe iz kavarne »Nebotičnika«.

Ponedeljek, 17. februarja: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). 12.00: Pri vačkovih krajih (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Domaci trio. 14.00: Poročila, objave. 17.30: Pesmi in pesni Jugoslavije (radijski orkester). 18.10: Dusevno zdravstvo (dr. Anton Breclj). 18.30: Plošče. 18.40: Nasi plazilci in njihovi orjaski predniki (prof. Ciril Slebinger). 19.00: Napovedi, poročila. 19.25: Nacionalna ura. Govoril bo Zagreb. 19.40: Plošče. 19.50: Hudomusnost (Fran Lipah). 20.00: Operetni napevi (plošče). 20.30: Ob 40-letnici smrti Guseppeja Verdija. Koncert (sodelovali bodo Vida Kovič-Zameičeva, Ivan Franci in radijski orkester z dirigentom Šijanecem). 22.00: Napovedi, poročila.

Torek, 18. februarja: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). 12.00: Veseli utrinki (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Opoldanski koncert slovenske glasbe (radijski orkester). 14.00: Poročila, objave. 14.15: Šolska ura: Smuški poleti z velike skakalnice v Planici; razgovor z učencem (vodil bo Janko Sicherl). 17.30: Klavirski koncert (Marta Osterc-Valjalova). 18.15: Odmevi iz Bolgarije (plošče). 18.40: Kemija in fizika v zdravništvu (prof. Adlešič). 19.00: Napovedi, poročila. 19.25: Nacionalna ura. Govorila bo Ljubljana: Po poti k neločljivemu zedinjenju Srbov, Hrvatov in Slovencev (Ivan Hribar, bivši pokrajinski namestnik in in minister). 19.40: Plošče. 19.50: Gospodinjska posvetovalnica (Helena Kelhar). 20.00: 20.00: Večerni koncert radijskega orkestra). 21.30: Za ples (plošče). 22.00: Napovedi, poročila.

Sreda, 19. februarja: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). 12.00: Po daljnih krajih (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Pisani drobiž (plošče). 14.00: Poročila, objave. 17.30: Iz Dvořakovih skladb (plošče). 17.45: Mladinska ura: a) Sport v literaturi (prof. Franc Vodnik). b) Ob 100-letnici rojstva Antona Dvořaka (predavanje in plošče). c) Delaj z nami (Miroslav Zor). 18.30: Plošče. 18.40: Ali je delo v gospodinjstvu poklic (Franja Petričeva). 19.00: Napovedi, poročila. 19.25: Nacionalna ura: Vojaško predavanje. 19.40: Plošče. 19.50: Uvod v prenos. 20.00: Prenos iz ljubljanske opere (v 1. odmoru glasbeno predavanje Vilka Ukmarja, v 2. odmoru napovedi, poročila).

Četrtek, 20. februarja: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). 12.00: Pisani napevi (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Šramel »Štirje fantje«. 14.00: Napovedi, poročila. 17.30: Pester spored radijskega orkestra. 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). 19.00: Napovedi, po-

ročila. 19.25: Nacionalna ura. Govoril bo Beograd. 19.40: Plošče. 20.00: »Suhcem za debeli četrtek«. Pisan večer s šalami, petjem in godbo. (Sodelovali bodo radijski orkester, sestre Stritarjeve in Cimermanov kvartet. 22.00: Napovedi, poročila.

Petek, 21. februarja: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Pisan večer veselih zvokov (plošče). 11.00: Šolska ura: Pred poštnim okencem (Mirko Demšar). 12.00: Naše narodne (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: V bratskem zagrljaju. Spored jugoslovenske glasbe (radijski orkester). 14.00: Poročila, objave. 14.10: Tujskoprometna poročila: Po stranskih potih na smučeh, 17.30: Z našega juga (plošče). 18.10: Ženska ura: Socialne datjve in gospodinja (Vika Pencova). 18.30: Plošče. 18.40: 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Otok Kreta (dr. Roman Savnik). 19.50: Poročila o izseljencih. 20.00: Koncert (sodelovala bosta Kse-

nija Kušejeva in radijski orkester). 21.30: Mandoline in balalajke (plošče). 22.00: Napovedi, poročila.

Sobota, 22. februarja: 7.00 Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). 12.00: V pisanem venčku se plošče vrte. 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: V pisanem venčku se plošče vrte. 14.00: Poročila, objave. 17.00: Otroška ura: Striček Matiček kramlja in prepeva. 17.30: Otroško veselje (plošče). 17.50: Pregled sporeda. 18.00: Radijski orkester. 18.40: Pogovori s poslušalci. 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Preženimo skrbi (plošče). 20.00: Zunanjepolitični pregled (dr. Alojzij Kuhar). 20.30: Včasih je lušno bilo, zdaj pa ni več tako... Vesela zbirka vsakdanjih prizorov. Izvajali bodo člani radijske igralske družine. Sodelovala bosta Jožek in Ježek. Vmes nekaj plošč. 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Radijski orkester.

Usmrtitev enega sovražnega vojaka stane 3,000.000 din

Ameriški senator Bone je izračunal, koliko stroškov ima sovražnik, da pokonča enega sovražnega vojaka. Seveda je pri tem upošteval količino uporabljenega tvoriva, kajti vsaka krogla še ne ubije. Tudi bombe in granate, ki so drage, ubijejo razmerno malo ljudi. Senator je pri tem ugotovil, da se je cena smrti v teku stoletij spremenila. Bolj ko je človek postajal prosvetljen, dražja je bila smrt v vojni.

Ko je živel rimski vojskovodja Julij Cezar in so njegove čete premagale sovražnika po vsem tedanjem svetu, je moral porabiti tri četrtine dolarja za smrt sovražnega vojaka. Za časa Napoleona, ko se je morilno oro-

žje že izpopolnilo, se je cena dvignila na 3000 dolarjev. Pozneje je narasla na 5000 dolarjev. V 20. stoletju pa se je kar početrila. V vojni od leta 1914. do 1918. je poskočila že na 20.000 dolarjev.

Zdaj pa, ko imamo še vse drugačne morilne priprave, mora nasprotnik plačati kar 50 tisoč dolarjev ali približno tri milijone dinarjev v našem denarju (po tečaju na svobodnem trgu) če hoče spraviti s poti enega samega sovražnika. Od Cezarjevih časov pa do danes se je cena smrti povisala za skoraj 67krat. Nobena potreščina se od tistih časov ni tako podražila.

Indijska žena živi kakor sužnja

Kakor povsod na Vzhodu je tudi v Indiji glavno delo žensk sedeti doma ter skrbeti za gospodinjstvo in družino. V mestih in sirmasnih krajih so sicer zdaj indijske ženske zaposlene tudi izven doma kot delavke v tvornicah, toda v splošnem je to le redek pojav. Ženskam pripada vzgoja otrok.

Če občuješ v Indiji z ljudstvom, je običaj vprašati očeta, koliko ima otrok. Odgovori ti, recimo, da ima enega. Če pa prideš k njemu na dom, se prepričaš, da ima tri, in sicer sina in dve hčeri. Če ga potem vprašaš, ali ta dva otroka nista njegova, ti odgovori, da so vsi trije njegovi, da pa je samo deček otrok, a ostali dve le deklici. Vendar pa v Indiji deklet ne zametujejo, kakor bi utegnili kdo misliti. Če imajo starši dovolj sredstev, hodijo tudi hčerke v šolo in doma so zaposlene, dokler ne dorasejo, namreč do 11, odnosno 12 leta, da znajo vsa domača dela in da se lahko omože.

Kaj je svoboda, tega seveda ženske v Indiji ne vedo. Ker svobode ne poznajo, je tudi ne pogrešajo. Od otroških let jih drže doma zelo strogo in jih stražijo kakor redovnice. Prijateljce lahko obiskujejo, same se pa ne smejo sestajati s fanti. Na njihovo moštitev začno starši misliti, ko je dekletu 15 let, a se dekleta tudi že prej može. Takrat pa se zmerom najde mladenič, ki začne prihajati k staršem. Pri njih vživa ugled, s svojo izvoljenko pa more govoriti samo v pričo staršev ali znancev. Izključeno je, da bi šel z njo na izprehod. To bi mu niti na misel ne prišlo.

Za dekletom hodi fant včasih precej dolgo, zlasti če je dekle še premlado ali če starši nimajo dovolj denarja, da bi mogli hčerko omožiti. Včasih se pa vzameta hitro. Dekle potem odide iz očetove hiše in živi v novem domu tako, kakor so živele njena mati, babica in prababica. Hiše skoro ne zapusti.

Zivljenje žensk v Indiji torej ni zavirljivo. Res je sicer, da ravnajo možje z njimi lepo in da pretežno vzorno skrbijo za družine. Toda žena možu ni prijateljica, temveč samo žena

in mati njegovih otrok. Mož ji ničesar ne zupa in z njo govori samo o domačih zadevah. On je gospodar, njegova volja mora zmerom in povsod obveljati. Toda žene so povečini zadovoljne, poslušne in tihe, ker so tako vzgojene, da sploh ne mislijo z lastnimi možgani. Rodbine v Indiji so skoro zmerom vzorne. V Njih vladata mir in zadovoljstvo. To pač velja bolj za preproste Indijce, medtem ko je pri indijskih veljakihi precej razvratnosti. Hudo zlo je tudi, da se pomoži mnogo premladih Indijk.

Mnogo slabih razvad so Angleži v Indiji že hoteli iztrebiti, a je zaradi prehudega odpora prebivalstva ostalo pri starem. Počasi pa Indija tudi v tem oziru napreduje. V Turčiji je Kemal dal ženski svobodo in jo je napravil za prilično enakopravno z moškimi, pa se bo podobno počasi zgodilo tudi v Indiji.

× **Novi ameriški veleposlanik v Londonu** je John Gilbert Wynant. Wynant je bil pred leti ravnatelj Mednarodnega delovnega urada v Ženevi. Kot tak si je pridobil veliko naklonjenost angleških socialistov. Wynant je osebnost Rooseveltov prijatelj. Steje 52 let. V zadnji svetovni vojni je bil spočetka navaden vojak v ameriški vojski. Ob koncu vojne je napredoval za poveljnika skupine letalskih opazovalcev. Kakor sodijo v Ameriki, je bil Wynant posrečeno zbran za veleposlaniško mesto v Angliji in bo v polni meri izpolnil svojo nalogo, ki je posebno težavna spričo Rooseveltove odločitve, da podpre Anglijo z vsem vojnim materialom.

× **V Grčiji ni bilo demonstracij.** Grška vlada odločno zavrača trditve italijanskega tiska o tem, da bi bilo v Atenah prišlo do demonstracij proti vojni in da je bilo pri teh demonstracijah ubito nekaj žensk in otrok. Grška vlada pravi, da so edine ženske in otroci, ki so bili doslej ubiti v Grčiji, tisti, ki so postali žrtve letalskih napadov na grška mesta.